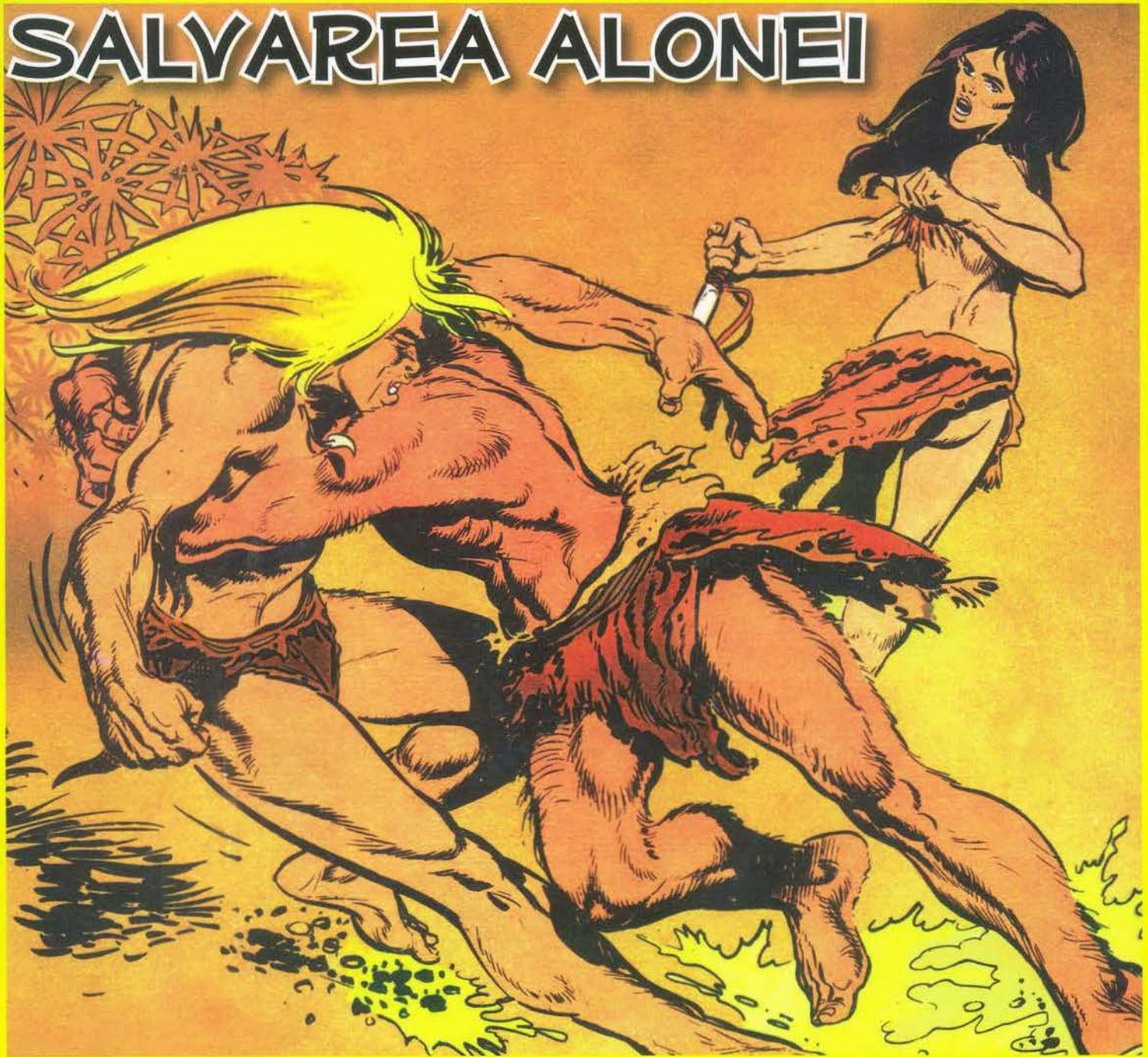

RAHAN

NR. 3 * MARȚI, 15 Iunie 2010

SALVAREA ALONEI

<http://www.virtual-project.eu>

CUPRINS

ZEUL
SOARE PAG. **4**

SALVAREA
ALONEI PAG. **19**

UNEȘTE PUNCTELE
ȘI DESCOPERĂ IMAGINEA PAG. **39**

JOC

PICTURILE
RUPESTRE:
ARTĂ DIN TIMPURI
STRĂVECHI

PAG. **14**

OMUL
PREISTORIC
PAG. **64**

ANIMALUL
MAGIC

PAG. **44**

DIN NUMĂRUL URMĂTOR

PAG. **66**

ZEUL SOARE

RAHAN
RAHAN FIUL VREMURILOR SĂLBATICE

RAHAN AR
FI TREBUIT SĂ
LANSEZE SĂGEATA
MAI DEYREME!

TEXT: R. LECUREUX
DESENE: A. CHERET

FIUL LUI CRAŢ
CĂ A URMĂRIT
ZBORUL
CARE...

REGRETĂ
PREA MULT
ZĂGANULUI

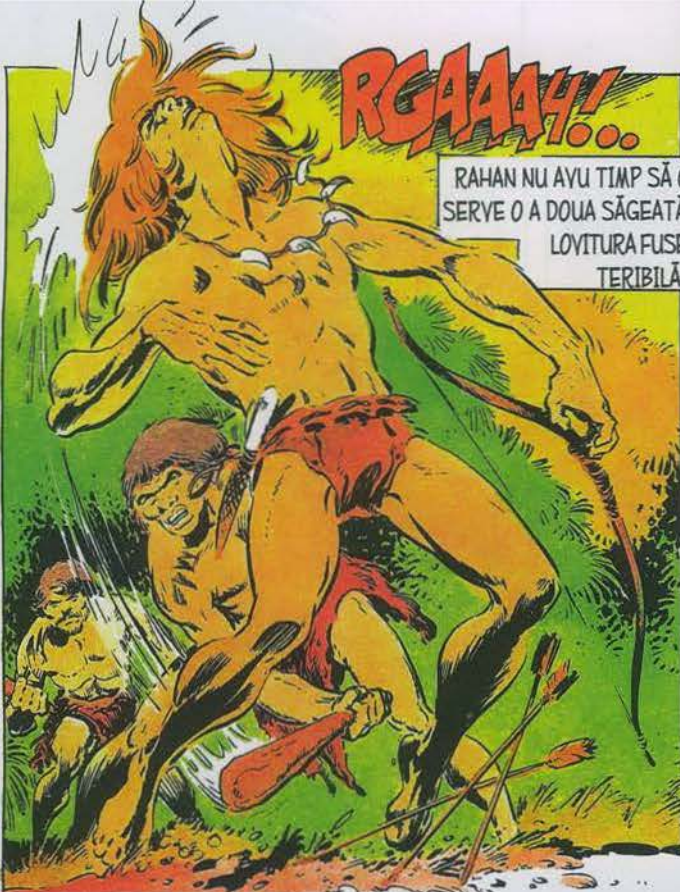

TRECEA ACUM PRIN FAȚA SOARELUI! EL
SLOBOZI SĂGEATA... DAR... ORBIT DE DISCUL
STRĂLUCITOR...

...RATĂ PASĂREA!...

BLESTEMAT
CEL CARE
ÎNDRĂZNEȘTE SĂ-L
PROFANEZE PE
ZEUL SOARE!

RAHAN NU AVU TIMP SĂ OB-
SERVE O A DOUA SĂGEATĂ!...
LOVITURA FUSESE
TERIBILĂ!...

CÂND ÎȘI VENI ÎN FIRE ERA, ÎN
MOD STRANIU, CRUCIFICAT... ÎN
APROPIEREA FLUVIULUI, CÂȚIVA
VÂNĂTORI ADUCEAU O JERTFĂ
SOARELUI...

EI I-AU
LĂSAT LUI RAHAN
CUȚITUL...
DAR DE CE I-AU
ÎNNODAT
PĂRUL?!

UN BĂRBAT, FĂRĂ ÎNDOIALĂ
ȘEFUL TRIBULUI, SE APROPIE...

TU AI
ÎNCERCAT SĂ-L UCIZI
PE ZEUL SOARE,

„PĂR-DE-FOC”!
AI MEI TE-AU VĂZUT
LANȘÂNDU-ȚI
SĂGEATA!

HM... RAHAN
NU ESTE ATÂT DE PROST
ÎNCÂT SĂ TRAGĂ ASUPRA
SOARELUI! O PASĂRE ERA
ȚINTA SA!

MINTE.
EL VOIA SĂ-L
UCIDĂ PE ZEUL
SOARE!

VÂNĂTORUL
ALE CĂRUI SĂGEȚI
ÎL ȚINTESC PE
BINEFĂCĂTORUL
ZEU SOARE NU MERITĂ
DECÂT SĂ AJUNGĂ PE
„TĂRÂMUL-UMBRELOR”!

LA
MOARTE!
LA MOARTE!

NUI VÂRFURILE SULIȚELOR NOASTRE AR FI
PREA BLÂNDE PENTRU ACEST PROFANATOR!
ÎL VOM LĂSA PE ZEUL SOARE
SĂ SE RĂZBUNE EL
ÎNSUȘII!

BĂRBAȚII MUTARĂ CADRUL DIN
CRENGI ȘI RAHAN ÎNȚELESE... EI
PUTEAU ÎN ACEST MOD, URMĂRIND
POZIȚIA SOARELUI...

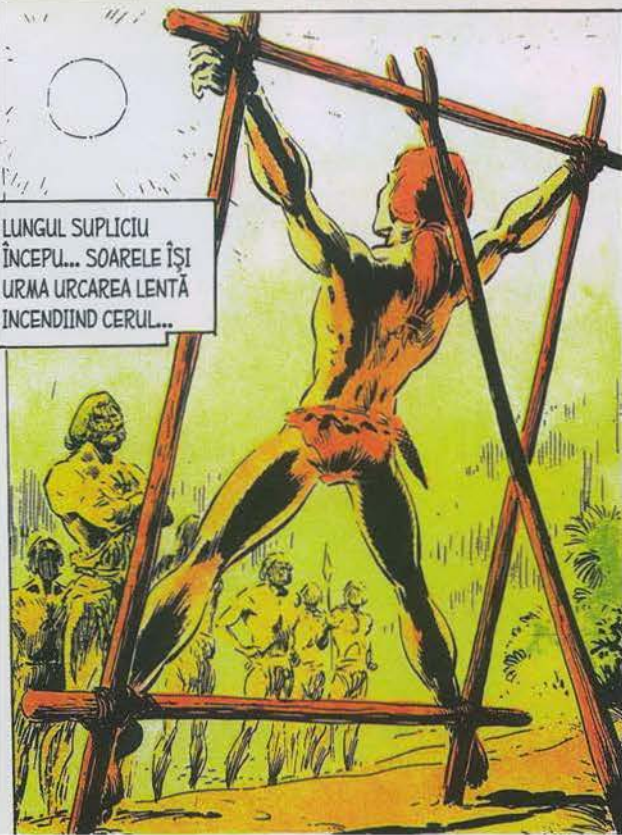

....SĂ-ȘI EXPUNĂ PRIZONIERUL LA
INSUPORTABILA SA STRĂLUCIRE!...

IAR
RAHAN NU YA
PUTEA NICI MĂCAR
SĂ-ȘI APERE OCHII
CU PĂRUL
SĂU!!

LUNGUL SUPLIȚIU
ÎNCEPU... SOARELE ÎȘI
URMA URCAREA LENTĂ
INCENDIIND CERUL...

PENTRU A-ȘI APĂRA
OCHII, RAHAN NU PUTEA DECÂT
SĂ-I ÎNCHIDĂ...

...DAR ȘEFUL TRIBULUI,
ÎMPUNGÂNDU-L CU LANCEA SA,
ÎL SILEA SĂ-I REDESCHIDĂ!

AUZI
„PĂR-DE-FOC”? NOI
TE VOM ABADONA ZEULUI
SOARE PÂNĂ CÂND
FLĂCĂRILE SALE ÎȚI
VOR ARDE PIELEA ȘI
ÎȚI VOR DEVORA
OCHII!!

HA! HA!
CÂND OCHII TĂI VOR
FI MORTI,
ÎȚI VOM DA
DRUMUL!!

NU VEI
MAI VEDEA NICIODATĂ VĂILE
ÎNVERZIND! VEI TRĂI
ÎNTR-O NOAPTE ETERNĂ! IATĂ
CUM SE PLĂTEȘTE
ÎNFRUNTAREA ZEULUI
NOSTRU!

NU! RAHAN PREFERĂ SĂ
AJUNGĂ PE „TĂRĂMUL
UMBRELOR”!!

GÂNDUL LA PIERDEREA
VEDERII STÂRNEA FURIA
LUI RAHAN... DAR ERA
IMPOSIBIL SĂ SE ELIBEREZE
DIN LEGĂTURI...

SCHINGIUTORII SĂI ÎL
MUTAU, DIN CÂND ÎN
CÂND... ÎL CULCĂRĂ
CÂND SOARELE
AJUNSE LA APUS...

SE POATE CA ȘEFUL SĂ
FI GHICIT GÂNDURILE
CELUI SUPUS LA CAZNE...

POATE CA
OCHII TĂI VOR REZISTA
LA ACEASTĂ PRIMĂ ÎNCERCARE,
„PĂR-DE-FOC”!...

SUFERINȚELE
LUI RAHAN NU
ÎNCETARĂ DECÂT
LA CĂDEREA
NOPTII!

DAR
TREBUIE SĂ ȘII
CĂ VOM CONTINUA
MÂINE ȘI ZILELE
URMĂTOARE, DACĂ
TREBUIE!

UNEORI, CÂND ȘEFUL SE ÎNDEPĂRTA, RAHAN
PUTEĂ ÎNCHIDE OCHII... DAR CHIAR ȘI PRIN
PLEOAPE STRĂLUCIREA PERSISTA!

CÂND ÎNCERCA SĂ-ȘI SCHIMBE
POZIȚIA CAPULUI, DĂDEA MEREU
PESTE INSUPORTABILA IMAGINE A
FOCULUI...

RAHAN
NU MAI VEDE
APROAPE
NIMICI!

EEA CE ZĂREA DEVENA TOT MAI NECLAR:
ȘEFUL... VÂNĂTORII... FLUVIUL...

TOTUL SE SCĂLDA, ÎN SPATELE UNUI VÂL
FORMAT DE LACRIMILE SALE, ÎNTR-O LUMINĂ
STRĂLUCITOARE ȘI IREALĂ.

ÎNCET, FOARTE ÎNCET, SOARELE SE PREGĂTI SĂ
COBOARE... CADRUL FU DEPLASAT ÎNCĂ O DATĂ...

FIUL LUI CRAÔ AVEA IMPRESIA
CĂ NIȘTE SĂGEȚI DE FOC
ÎI STRĂPUNGEAU OCHII...
DUREREA ERA INSUPORTABILĂ...

HAI!
DESCHIDE
OCHII...

RAHAN NU YA
MAI DESCHIDE
OCHII!!

ÎN CIUDA ÎMPUNSĂTURILOR
VÂRFURILOR DE LANCE, EL ÎȘI
ȚINU PLEOAPELE STRÂNSE.

OMORĂȚI-L
PE RAHAN
IMEDIAT!!

ACEASTĂ
MOARTE AR
FI PEE BLÂNDĂ,
„PĂR-DE-FOC”!

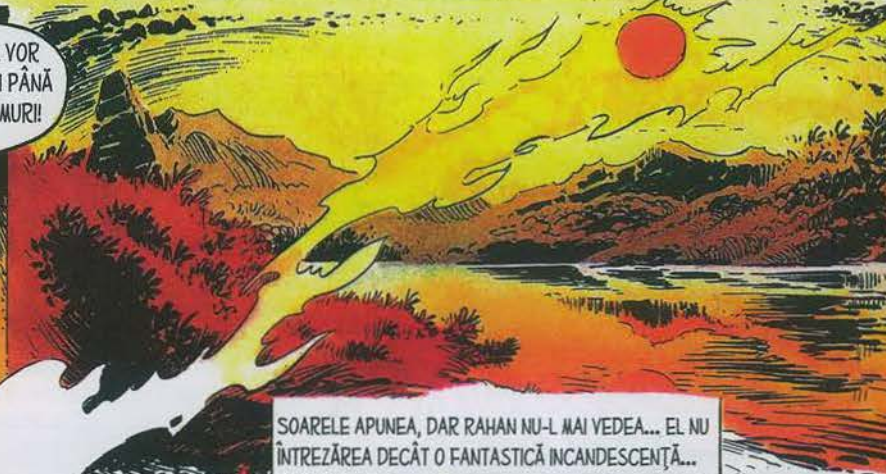

DAR NOI ÎȚI
ACORDĂM UN RĂGAZ, TIMP
ÎN CARE MERGEM SĂ NE CĂUTĂM
FEMEILE PENTRU A SALUTA
CULCAREA ZEULUI
SOARE!

VÂNĂTORII DISPĂRURĂ,
ABANDONĂNDU-L PE
PRIZONIER.

EI VOR REVENI! ÎL VOR
TORTURA PE RAHAN PÂNĂ
CÂND OCHII SĂI VOR MURI!

SOARELE APUNEA, DAR RAHAN NU-L MAI VEDEA... EL NU
ÎNȚEZĂREA DECÂT O FANTASTICĂ INCANDESCENȚĂ...

DACĂ
RAHAN AR PUTEA SĂ
SE TĂRASCĂ PÂNĂ LA FLUVIU,
EL AR SCĂPA DE ACEȘTI
MONȘTRI!

CARE FĂCU SĂ RĂZBATĂ DIN MEMORIA SA AMINTIREA
NOȚII TRAGICE, CÂND MUNTELE ALBASTRU ÎȘI
VĂRSASE MĂRUNTAIELE DE FOCI!

NU PUTU SĂ SE ELIBEREZE
DIN CADRUL DE LEMN, DAR ÎI
VENI O IDEE...

...SĂ FACĂ SĂ CADĂ ACEST CADRU, SĂ ÎL
TĂRASCĂ SPRE FLUVIU ȘI SĂ SE LASE PURTAT
DE CURENT ÎMPREUNĂ CU EL!!

DAR
DACĂ
RAHAN CADE
PE SPATE, NU YA
MAI PUTEA SĂ SE
ÎNTOARCĂ!!

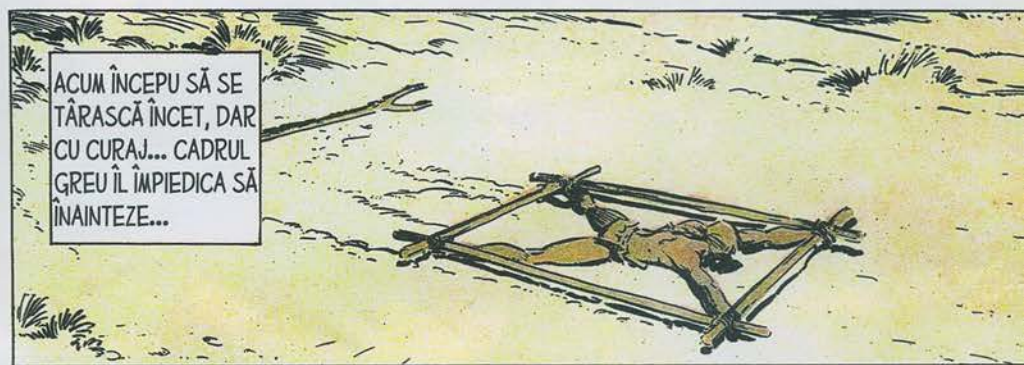

SCUTURĂTURILE
ENERGICE
DESPRINSERĂ
CADRUL DE PARUL
DE SPRIJIN ȘI...

EL
VA CĂDEA!

...PRINTR-O ULTIMĂ ZVÂCNIRE, EL SE
ARUNCĂ ÎN FAȚĂ, AȘA CUM ÎȘI DORISE!

ACUM ÎNCEPU SĂ SE
TĂRASCĂ ÎNCET, DAR
CU CURAJ... CADRUL
GREU ÎL ÎMPIEDICA SĂ
ÎNAINTEZE...

OOOH....
OCHII LUI RAHAN
ȘI REVENEAU!

ÎN LUMINA ROȘIATICĂ, PEISAJUL
ȘI RECĂPĂTA ÎNCETUL CU
ÎNCETUL CONTURURILE...

ÎNCĂ UN
EFORT, RAHAN!
ÎNCĂ UN EFORT!!

„DRUMUL DE
APĂ” ÎL VA DUCE PE
RAHAN DEPARTE DE CRUZII
YĂNĂTORI! ÎL VA CONDUCE
CĂTRE UN PRUNDȘ...

...ȘI RAHAN VA
REUȘI PÂNĂ LA URMĂ SĂ
SE ELIBEREZE DE ACESTE
CRĂCI BLESTEMATE!

EPUIZAT, EL AJUNSE, ÎN
SFÂRSIT, LA FLUVIU...

...SE LĂSĂ SĂ ALUNCE CU CADRUL
DIN LEMN... CÂND DEODATĂ...

ADORATORII ZEULUI SOARE ÎȘI FĂCURĂ
DIN NOU APARIȚIA!

PROFANATORUL
NE SCAPĂ!
OMORĂȚI-LI!
OMORĂȚI-LI!

DUS DE CURENTUL RAPID, FIUL LUI CRAÔ
ERA O ȚINTĂ DIFICILĂ...

NU VĂ IROȘIȚI
SULȚELE! ÎL VOM
PRINDE LA „DINTII
NEGRI”!

ÎN TIMP CE VÂNĂTORII, PĂRĂSINDU-ȘI
FEMEILE, ALERGAU PE MALUL FLUVIULUI,
UN ALT PERICOL ÎL PÂNDEA
PE RAHANI...

DUS DE CURENT CU O VITEZĂ NEBUNĂ, NEPUTINCIOȘ, EL
VĂZU CUM SE APROPIE OBSTACOLUL!

RAHAN ÎȘI
VA RUPE OASELE DE
ACEASTĂ STÂNCĂ!
NU! NUUU!

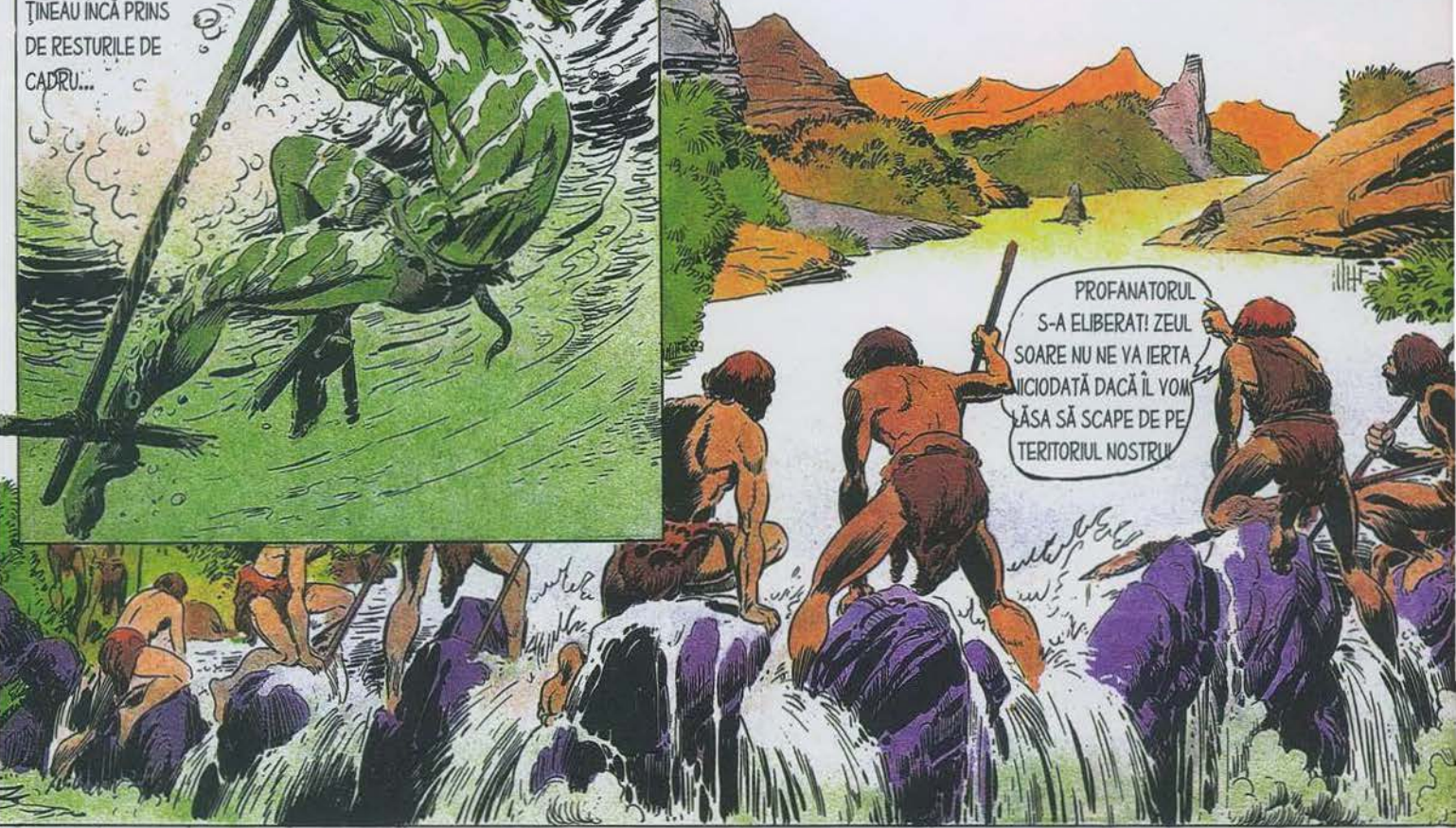
RAHAN
ESTE
SALVAT!

NU NUMAI CĂ ACEL CADRU DE LEMN A
AMORTIZAT ȘOCUL, DAR S-A ȘI SFĂRÂMAT!

RAHAN PUTEA
ACUM SĂ-ȘI APUCE
CUȚITUL ȘI SĂ-ȘI TAI
LEGĂTURILE CARE-L
ȚINEAU ÎNCĂ PRINS
DE RESTURILE DE
CADRU...

PROFANATORUL
S-A ELIBERAT! ZEUL
SOARE NU NE VA IERTA
NICIODATĂ DACĂ ÎL VOM
LĂSA SĂ SCAPÉ DE PE
TERITORIUL NOSTRU!

SOARELE STRĂLUCEA INSUPORTABIL PENTRU
OCHII SĂI CARE ÎNCĂ ÎL MAI DUREAU.

RAHAN
NU VA AVEA TIMP
SĂ SE REFUGIEZE ÎN
PĂDURE!

RĂMAS DESCOPERIT PE ACEASTĂ
COLINĂ, EL VA CĂDEA REPEDE SUB
LÂNCILE CARE DEJA SUIERAU...

LA
MOARTE! LA
MOARTE!!

EI SE APROPIAU...
RAHAN ESTE PIERDUT!
NU... NU ÎNCĂ...

EL ÎȘI AMINTI DEODATĂ CUM...

...ORBIT DE SOARE, NU
NIMERISE ZĂGANUL!

TU L-AI
FĂCUT PE RAHAN
SĂ SUFERE, SOARE!
ACUM ÎL VEI
AJUTA!

RAHAN SE REPEZI PE CREASTA DREAPTĂ, SPRE DISCUL DE FOC... CÂTEVA SULIȚE SE ÎNFIPTERĂ DEPARTE DE EL PENTRU CĂ

URMĂRITORII LUI ABIA ÎL DISTINGEAU ÎN INSUPORTABILA STRĂLUCIRE DE AUR ȘI DE FOC

ZEUL SOARE ESTE DE PARTEA LUI!

PĂDUREA ERA APROAPE, RAHAN VA FI IMEDIAT ÎN SIGURANȚĂ! ATUNCI, PE COLINĂ RĂSUNĂ STRIGĂTUL SĂU VICTORIOS!

DUPĂ ORIBILA TORTURĂ, PENUMBRA FRUNZIȘULUI I SE PĂRU DULCE, BINEFĂCĂTOARE.

ÎL VOR MAI URMĂRI POATE PE RAHAN...

DAR RAHAN LE VA SCĂPA. EI NU-I POT FACE NICI PE TERITORIUL LUI „PATRU-MĂINI”!

FIUL LUI CRAO ERA ÎN AFARĂ PERICOLULUI. ȘI DACĂ STRIGĂTUL SĂU VICTORIOS RĂSUNĂ ERA, PUR ȘI SIMPLU, PENTRU CĂ VEDEREA SA REDEVENISE CLARĂ ȘI AGERĂ, AȘA CUM FUSESE ÎN DIMINEAȚA ACESTEI ZILE ÎNGROZITOARE...

SFÂRȘITUL EPISODULUI

PICTURILE RUPESTRE

ARTĂ DIN TIMPURI STRĂVECHI

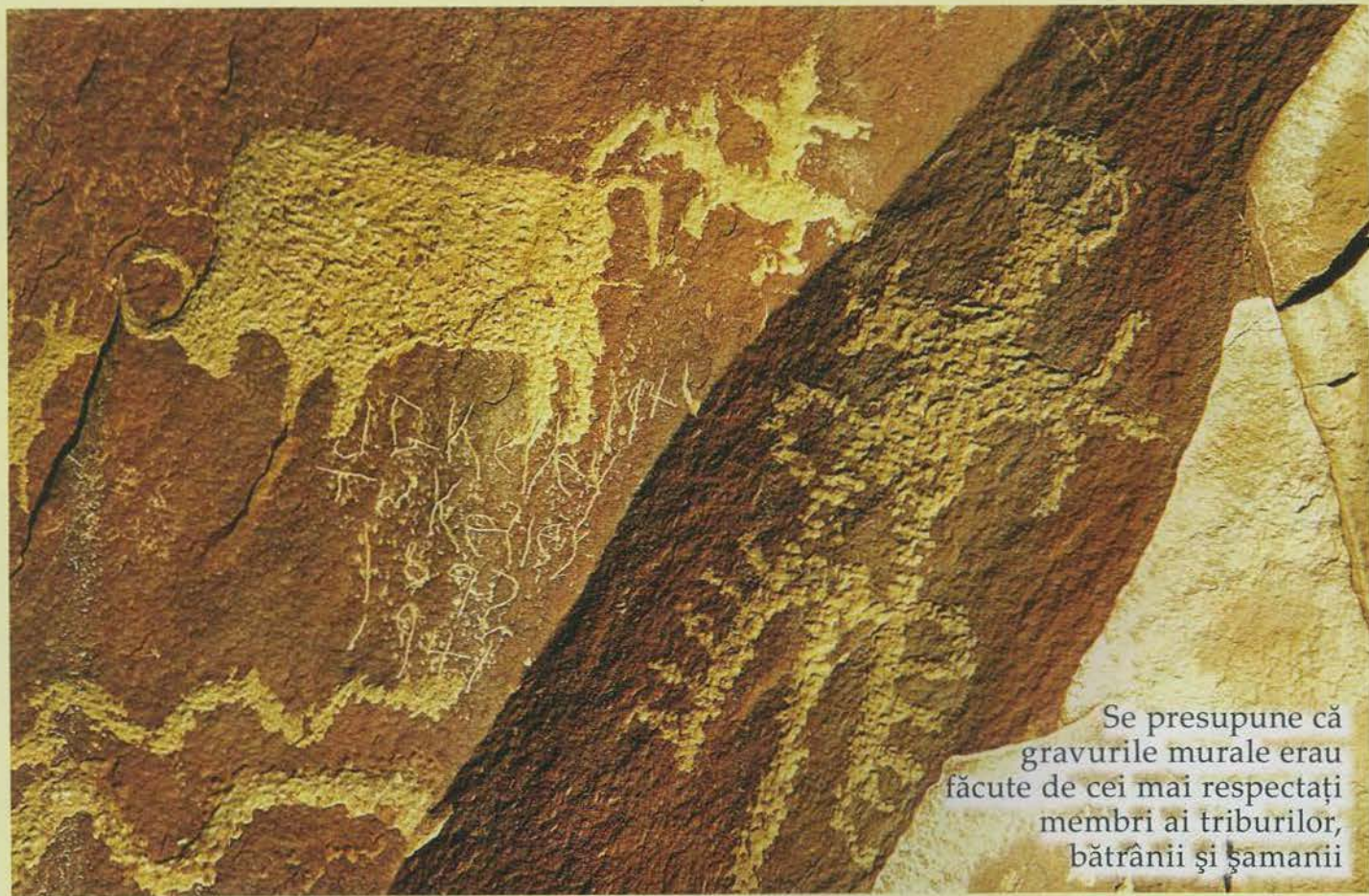

Timp de mii de ani, omul a trăit din vânătoare și din cules. Această perioadă (Paleoliticul) a fost mult mai lungă decât următoarea (Neoliticul), în cursul căreia a început să practice agricultura, creșterea

animalelor și să se organizeze în societăți tribale.

Pentru studiul perioadei paleolitice, specialiștii dispun de două surse: pe de-o parte, mărturia popoarelor primitive care trăiesc și astăzi din vânătoare și culesul fructelor (de exemplu, aborigenii din Australia),

pe de altă parte, vestigiile acestei ere îndepărtate ajunse până la noi. Printre aceste rămășițe prețioase putem menționa: unelte, urme de habitate, obiecte de artă casnice (accesorii de tot felul, bijuterii, ornamente), precum și opere de artă parietale (picturi, gravuri, sculpturi), descoperite pe pereții,

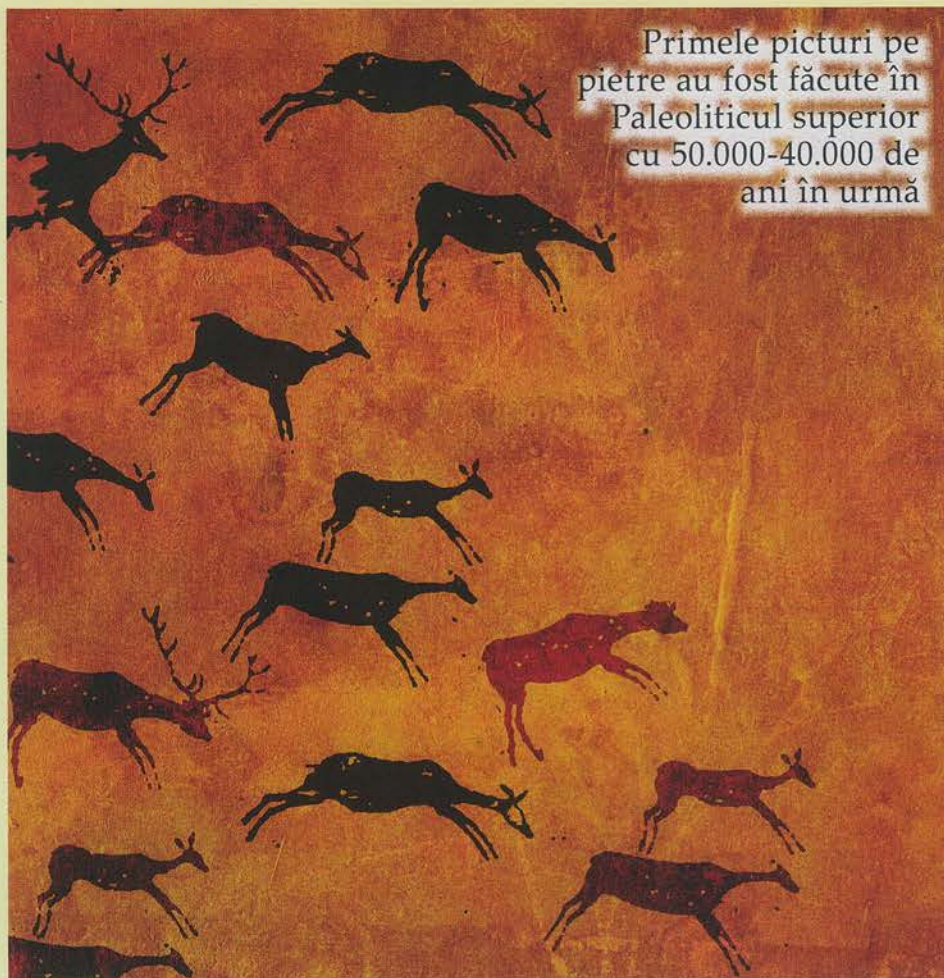
Se presupune că gravurile murale erau făcute de cei mai respectați membri ai triburilor, bătrânii și șamanii

tavanul și uneori solul grotelor și adăposturilor de sub stânci.

Grație cercetărilor specialiștilor în preistorie, știm că, în urmă cu 30.000 de ani, vânătorii de mamuți atinseseră deja un nivel ridicat de îndemânare artistică. Într-adevăr, din această epocă îndepărtată — numită Paleoliticul superior — datează primele mărturii ale creației artistice.

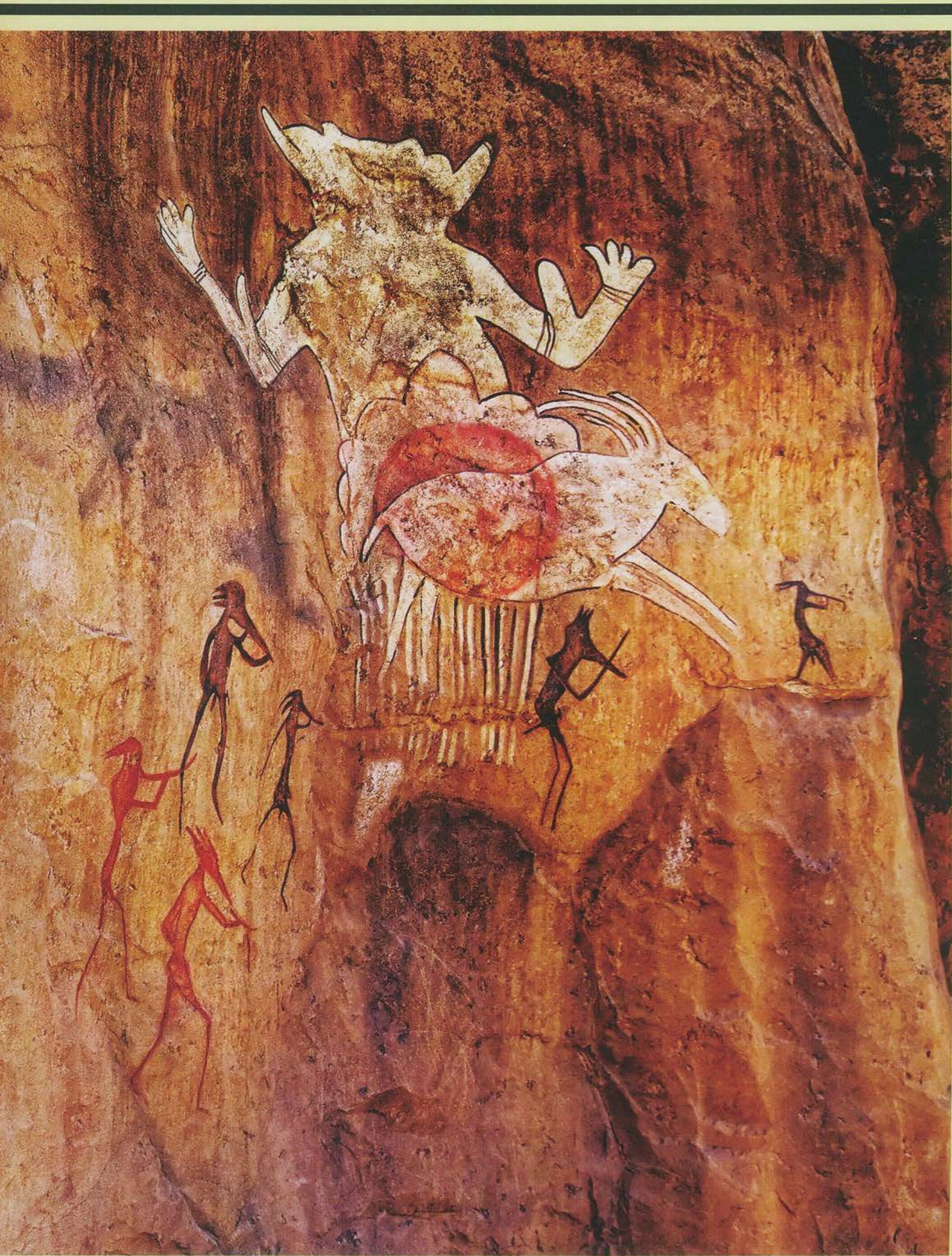
Nu-i deloc ușor să determini cu exactitate vârsta acestor opere. O metodă de laborator, destul de complexă, bazată pe principiul dezintegrării radioactive a Carbonului 14, permite datarea unui obiect, din care se prelevează în acest scop un fragment: harpon din os, armă din silex cioplită pe ambele fețe... Dar cum să știm în ce epocă a pictat sau a gravat un artist pe peretele unei groti? Dacă avem norocul să descoperim în grotă un obiect pictat sau gravat în același stil ca acelea de pe pereți, ambele opere pot fi atribuite aceleiași perioade. O altă datare destul de precisă se poate face în cazul grotelor a căror intrare a fost obturată de o surpare de stânci

Primele picturi pe
pietre au fost făcute în
Paleoliticul superior
cu 50.000-40.000 de
ani în urmă

Picturile rupestre ilustrează
scene din viața de zi cu zi a
triburilor primitive, precum
și diverse ritualuri religioase

încă din Paleolitic. Se datează rocile care astupă deschizătura, știindu-se că gravurile și picturile din interior sunt obligatoriu mai vechi.

De cele mai multe ori, pentru a data o operă, specialiștii stabilesc comparații cu opere similare cărora li se cunoaște vârsta: în afara tehnicii folosite de artist și stilului său, specialiștii în preistorie țin cont de uneltele folosite, de subiectul operei, de prezentarea ei, de compoziție,

și astfel reușesc să stabilească o cronologie aproximativă a artei paleolitice (ceea ce, de altfel, nu e deloc simplu, picturile primitive tehnic nefiind în mod obligatoriu și cele mai vechi).

● O artă animalieră

Cea mai mare parte a picturilor și gravurilor rupestre din Paleolitic au fost descoperite în Franța și Spania.

Amintim, printre altele, în Dordogne: peșterile de la Font-de-Gaume, Lascaux, Combarelles; în Pirineii Francezi: grottele de la Niaux, Portel, Gargas. Iar în Spania, celebra grotă de la Altamira, din Munții Cantabrici.

De cele mai multe ori, operele rupestre se găsesc în locuri accesibile, la o înălțime de 1,5-2 metri. Ele sunt aplicate pe pereți verticali sau pe tavan, pe suprafețe aproape plate. Totuși, unele se află în puncte greu accesibile: întrânduri, pereți foarte înalți... Altele sunt plasate atât de jos, încât e greu să le observi. În sfârșit, lângă adăposturile de sub stânci, operele se află deseori în aer liber, gravate pe blocuri mari de calcar.

Arta parietală este o artă animalieră. Strămoșii noștri pictau și gravau marile erbivore din epoca lor: bizonul, bourul, calul, cerbul-gigant, renul, rinocerul lănos și mamutul. Multe dintre ele au dispărut. Oamenii își reprezentau dușmanii — leul de cavernă, ursul brun —, însă foarte rar pești și

Cele mai multe picturi rupestre au fost descoperite în Europa și pe continentul african

păsări. În opere sunt prezente și ființele omenesti, precum și un anumit număr de figurări misterioase numite „semne”. Animalele, oamenii, semnele apar fie izolate, fie grupate. Artistul nu este preocupat de adevărul științific și combină pe același perete scene unde stau alături specii care trăiesc separat în natură. Astfel, un mamut, un bizon, un cal și un bour pasc liniștiți împreună. În unele grotte predomină o anumită specie de animale.

RAHAN

RAHAN, FIUL
VREMURILOR SĂLBATICE

RAHAN
NU ARE
DESTULE ARME CA SĂ-
ÎNFRUNTE PE „DOUĂ
NASURI”.

SALVAREA ALONEI

FIUL LUI CRAÎ CUNOȘTEA BINE ZGOMOTELE JUNGLEI
ȘI ȘTIA CĂ ACEL DUDUIT PE CARE ÎL AUZEA ERA
FĂCUT DE UN RINOCER CARE ATACA.

TEXT: ROGER LECUREUX
DESENE: ANDRÉ CHÉRET

...RĂSUNĂ UN ȚIPĂT DE GROAZĂ!

AAAAAAA!

O FEMEIE!
RAHAN NU
PUTEA SĂ LASE O
FEMEIE PRADĂ
LUI „DOUĂ
NASURI”!

ÎN ACELE VREMURI SĂLBATICE,
MARELE RINOCER LÂNOS ERA UNUL
DINTRE MONȘTRII CEI MAI TEMUȚI...
RAHAN SE REFUGIASSE ÎNTR-UN
COPAC ÎNALT... CÂND...

SĂRIND DIN CREANGĂ
ÎN CREANGĂ,
AJUNSE DEASUPRA
LUMINIȘULUI IMENS.
RINOCERUL ATACA UN
VÂNĂTOR.

FEMEIA ZĂCEA ÎN
IARBA ÎNALTĂ.

GHYONG!

DEȘI SOLID ȘI BINE ÎNFIPT PE PICIOARE,
BĂRBATUL SE TREZI ARUNCAT LA
PĂMÂNT DE IZBITURA VIOLENTĂ.

„DOUĂ NASURI” ÎȘI CONTINUĂ
GREOI CURSA, APOI SE ÎNTOARSE,
CĂUTÂND VICTIMELE CU OCHII LUI
MICI ȘI SĂLBATICI.

RAAAHAA!

DÂND DRUMUL LIANEI, FIUL LUI CRAÔ
CĂZU ÎN SPINAREA PĂROASĂ A
MONSTRULUI. ȘI ÎL LOVI CU CUȚITUL
MARE DIN FILDEȘ!

...DAR LAMA CUȚITULUI,
ALUNECÂND PE LÂNA
GROASĂ, ÎL ÎNTĂRĂȚĂ ȘI
MAI MULT PE RINOCER,
CARE SE NÂPUSTI SPRE
VÂNĂTORUL DOBORÂT.

AGĂȚAT DE CORNUL RINOCERULUI,
RAHAN ÎNCERCĂ SĂ SCHIMBE
DIRECȚIA DE ATAC... REUȘI, DAR
MONSTRUL ÎL ARUNCĂ ȘI
PE EL LÂNGĂ VÂNĂTOR...

ÎNCĂ NU L-AI
OMORÂT PE RAHAN,
„DOUĂ NASURI”!

FIUL LUI CRAÎ APUCĂ ȚEPUȘA
LUNGĂ ȘI SOLIDĂ A VÂNĂTORULUI.

...SĂRI PE UN
TRUNCHI DE COPAC,
ÎNFRUNTÂNDU-L
DIN NOU
PE RINOCER.

DE CE
NU ATACI „DOUĂ
NASURI”? ȚI-E
TEAMĂ DE
RAHAN?

CÂND RINOCERUL SE REPEZI ASUPRA LUI, RAHAN ÎNFIPSESE
ȚEPUȘA ÎNTRE RĂDĂCINI... ȘI O ȚINEA BINE,
GATA SĂ SE ARUNCE ÎNTR-O PARTE...

VEI MURI,
„DOUĂ
NASURI”!

ÎNȚEPENITĂ ÎN TRUNCHIUL DE COPAC,
ȚEPUȘA NU SE RUPSE. VÂRFUL EI CĂLIT
ÎN FOC PĂTRUNSE ÎN PIEPTUL LÂNOS.

VENINDU-ȘI ÎN SIMȚIRI, VÂNĂTORUL
ZĂRI MONSTRUL CULCAT PE O PARTE.

I-AI
SALVAT PE AROK
ȘI ALONA!
CINE EȘTI?

SUNT RAHAN,
FIUL LUI
CRAÔ.

RAHAN
SE TEME DE „DOUĂ
NASURI”! DAR CÂND A
AUZIT ȚIPĂȚUL FEMEII
TALE... I-A FOST
RUȘINE SĂ FUGĂ!

MAI BINE ÎL
LĂSAI SĂ NE
OMOARE!

OOOOH!

FEMEIA SE RIDICĂ
CU GREU ȘI RAHAN
OBSERVĂ...

...CĂ AVEA
GLEZNELE
LEGATE
CU O LIANĂ!

AROK SE TEME
SĂ NU-I SCAPE ALONA!
MĂ ȚINE CA PE O
SCLAVĂ!
ELUBEREAZĂ-MĂ,
RAHAN!

RAHAN NE-A SALVAT
VIAȚA..., DAR ASTA NU
ÎNSEAMNĂ CĂ SE
POATE AMESTECA
ÎN TREBURILE
CLANULUI
NOSTRU!

VÂNĂTORUL VÂNJOS O SĂLTĂ
BRUSC PE FEMEIE PE UMĂRUL LUI...

ELIBEREAZĂ-MĂ,
RAHANI
ELIBEREAZĂ-MĂ!

...NU
VREAU SĂ DEVIN
FEMEIA LUI AROK!
NU-L IUBESC! NU-L IUBESC

ÎNCURCAT, FIUL LUI CRAÔ
ÎI LĂSĂ SĂ PLECE.

ȘI VĂZU ACEA PERECHЕ CIUDATĂ
DISPĂRÂND ÎN DEȘI...

POATE
CĂ RAHAN GREȘЕȘTE
VRÂND SĂ SE
AMESTЕCE ÎN
TOATE!

ȘI TOTUȘI,
DACĂ ALONA
NU-L IUBEȘTE PE AROK,
NIMIC N-O POATE OBLIGA SĂ
DEVINĂ FEMEIA LUI! CRAÔ
CEL ÎNȚELEPT SPUNEA
ÎNTOTDEAUNA...

...CĂ, ÎNTR-UN
TRIB FERICIT, „CELE CARE
MERG ÎN PICIOARE” AU
ACELEAȘI DREPTURI CA
„CEI CARE MERG ÎN
PICIOARE”!

RAHAN PORNI PE NEGÂNDITE
PE URMELE VÂNĂTORULUI.
NORII CU MARGINILE
SÂNGERII DE DEASUPRA
MUNȚILOR DIN ZARE
ANUNȚAU CĂDEREA NOPTII...

BU HU HUUU!

AROK NU POATE
MERGE TOATĂ
NOAPTEA... SE VA
OPRI SĂ SE
ODIHNEASCĂ!

PRIMELE ȚIPETE
ALE PĂSĂRILOR DE
NOAPTE RĂSUNAU DEJA
PRIN FRUNZIȘ...

APROAPE IMEDIAT, ÎI
ÎNTEZĂRI PRINTRE COPACI.
EL DORMEA ADÂNC, ÎNTINS
PE UN PAT DE MUȘCHI. EA,
CU MÂINILE ȘI PICIOARELE
LEGATE, GEMEA ÎNCETIȘOR.

NU ȘOVĂI,
RAHAN! NU MAI ȘOVĂI!
ASTA L-AR FI
ÎNVESELIT PE
CRAÔ CEL
DREPT!

DUPĂ O CLIPĂ, UN FLUIERAT UȘOR
DAR PRELUNG O ALERTĂ PE
TÂNĂRA FEMEIE, CARE VĂZU O
LIANĂ COBORÂND SPRE EA!

APOI, CINEVA ÎI ȘOPTI DE SUS.

RAHAN A
VENIT SĂ TE SALVEZE,
ALONA! PRINDE-TE DE
LIANĂ ȘI NU VORBI!

FIUL LUI CRAÔ ZÂMBI ȘTENGĂREȘTE.
VICTORIA LUI FĂRĂ LUPĂ ÎL ÎNCÂNTĂ.
CUȚITUL DE FILDEȘ
TĂIE LEGĂTURILE.

ÎN TIMP CE
CAPTIVA SE
RIDICA ÎN TĂCERE
SPRE FRUNZIȘ,
TRASĂ DE
RAHAN, AROK
DORMEA LINIȘTIT.

RAHAN ÎȘI RISCĂ
VIAȚA AJUTÂND-O
PE ALONA!
FURIA LUI
AROK VA FI
CUMPLITĂ!

RAHAN ÎȘI TRĂGEA DEJA
PROTEJATA DE-A LUNGUL
CRENGILOR GROASE...

PUȚIN MAI TÂRZIU...

AROK E UN VÂNĂTOR CINSTIT,
DAR INIMA MEA NU BATE PENTRU
EL! DIN PĂCATE, CĂPETENIA
CLANULUI M-A DAT LUI AROK!

...ÎNTR-O DIMINEAȚĂ, AM
VRUT SĂ FUG DE AROK, SĂ FUG DE
CLANUL MEU, SĂ PĂRĂSESC TERITORIUL
DAR AROK, CA UN VÂNĂTOR
PRICEPUT, MI-A DAT REPEDE
DE URMĂ.

ȘI M-A
LEGAT SĂ MĂ
READUCĂ ÎN SAT. PE
DRUM NE-A ATACAT
„DOUĂ NASURI”!

ALONA ERA ÎNGRIJORATĂ.

CE-AI
SĂ FACI CU MINE,
RAHAN? MĂ PĂRĂSEȘTI?
MĂ ÎNAPOIEZI
CLANULUI?

FIUL LUI CRAÔ
ERA MAI
ÎNCURCAT CA
NICIODATĂ.

ĂĂĂ...
ĂĂĂ...

RAHAN
AVEA UN TRIB
CÂNDVA... LA NOI, „CELE
CARE MERG ÎN PICIOARE” AVEAU
DREPTUL SĂ-ȘI ALEAGĂ
BĂRBATUL

LA NOI
E ALTFEL!

CĂPETENIA
NE DĂ UNUIA
DINTRE
VÂNTĂTORI,
DUPĂ
VREDNIA
LUI.

ȘI AROK
TE MERITA?

DA! E
UN VÂNTĂTOR
ABIL ȘI CURAJOS.
DAR ALONA NU VREA
SĂ DEVINĂ FEMEIA
LUI, PENTRU CĂ-L
IUBEȘTE PE TAROO!

DEODATĂ, RĂSUNĂ UN
STRIGĂT DE FURIE.
SE IVI AROK...

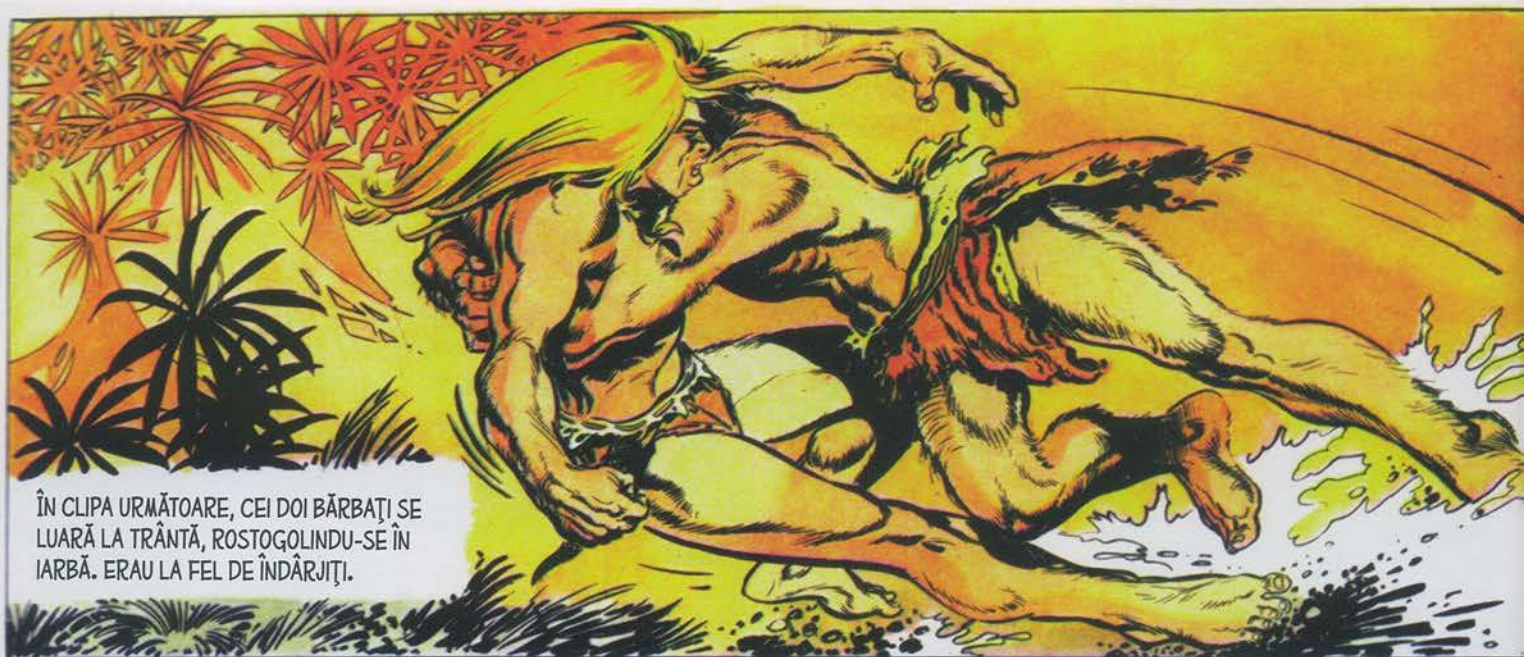
TE-AM GĂSIT,
RAHAN! VREI SĂ MI-O
FURI PE ALONA!

AROK NU
SE TEME DE CUȚITUL
TĂU! O SĂ-ȚI ARATE!

POC!

RAHAN
N-ARE NEVOIE DE
CUȚIT CA SĂ-L ÎNFRÂNGĂ PE
AROK CEL ÎNGÂMFAT!

ARUNCĂ CU DIBĂCIE, ARMA SE
ÎNFIPSE ÎN TRUNCHIUL UNUI COPAC
DIN APROPIERE.

ÎN CLIPA URMĂTOARE, CEI DOI BĂRBAȚI SE LUARĂ LA TRÂNTĂ, ROSTOGOLINDU-SE ÎN IARBĂ. ERAU LA FEL DE ÎNDĂRJIȚI.

AROK ERA MAI SOLID ȘI MAI PUTERNIC DECÂT FIUL LUI CRAÔ, DAR ACESTA ERA MAI SPRINTEN ȘI MAI SUPLU DECÂT ADVERSARUL LUI.

A FOST O LUPTĂ BĂRBĂTEASCĂ ȘI DREAPTĂ, ÎN CARE AU CONDUS PE RÂND.

AROK
ȘI RAHAN SUNT LA FEL
DE PUTERNICI! NICI UNUL
NU VA ÎNVINȚE.

GÂFÂIND, BĂRBAȚII RENUNȚARĂ LA LUPTĂ.

DACĂ
MARG, CĂPETENIA
NOASTRĂ, ȚI-O DĂ ȚIE,
ALONA VA FI A TA!

ALONA
NU VA FI NICI A
LUI AROK, NICI A
LUI RAHAN! MAI BINE
MOARE ÎN JUNGLĂ

ȘI, ÎNDĂRJITĂ,
ALONA DISPĂRU
ÎN DESIȘ.

AROK A
PIERDUT-O PE CEA CARE
TREBUIA SĂ FIE FEMEIA LUI!

...ȘI RAHAN
ȘI-A PIERDUT
CUȚITUL!

ÎN ACEST TIMP, ÎN
SPATELE COLINELOR...

AROK
AR FI TREBUIT
SĂ SE FI ÎNTORS DE
MULT TIMP CU ALONA!

ȘTIU,
TAROO. ȘI
EU MĂ TEM DE O
NENOROCIRE.

MARG ERA ÎNGRIJORAT.

N-AM
CREZUT CĂ ALONA VA
FUĞI DIN CLAN. NU CREDEAM CĂ
IUBIREA PENTRU TINE O VA FACE SĂ
ÎNCALCE RÂNDUIALA

PLEACĂ ÎN CĂUTAREA
EI, TAROO! DACĂ O ADUCI
VIE, PROMIT CĂ VA
RĂMÂNE A TA!

FIUL LUI CRAO ȘI AROK
PORNIRĂ PE URMELE
„FUGAREI”.

PRIMEȘTE!
ALONA E VICLEANĂ. A
LUAT-O PE CALEA APEI, CA
SĂ-I PIERDEM URMA!

TÂNĂRA FEMEIE O LUASE ÎN
SUSUL SAU ÎN JOSUL RÂULUI?

E GREU DE ÎNOTAT CONTRA
CURENTULUI! RAHAN CREDE
CĂ A LUAT-O ÎN DIRECȚIA
ASTA.

DACĂ RÂUL
O UCIDE PE ALONA, DE
VINĂ VA FI OBICEIUL PROST
AL CLANULUI VOSTRU!

AROK
VA FI ȘI EL
VINOVAȚ

BĂRBAȚII SE PRIVEAU CU
SINCERITATE.

CE VEI
FACE DACĂ
O GĂSIM?

ÎI VOI
CERE SĂ SE ÎNTOARCĂ
LA AI NOȘTRI. DAR VA FI
LIBERĂ SĂ-ȘI ALEAGĂ
SOARTAI

ÎMI PLAC
VORBELE TALE!
AI ÎNCREDERE, AROK,
O VOM GĂSI!

ȘI SE LĂSARĂ ÎN VOIA
CURENTULUI.

ICI ȘI COLO, PE RÂUL
MOCIRLOS, RĂTĂCEAU
HIPOPOTAMI ENORMI.

ALONA NU
S-AR FI AVENTURAT
PRINTRE „DINȚI LAȚI”.
CRED CĂ A COBORĂȚ MAI
DEPARTE PE DRUMUL
DE APĂ!

DOAR MAIMUȚELE
URLĂTOARE RĂSPUNDEAU
CHEMĂRIILOR LUI AROK.

SPER
CĂ A SCĂPAT DE
„UCIGAȘUL VĂZDUHULUI”

O PASĂRE CU ARIPI IMENSE SE ROTEA
DEASUPRA RĂULUI. ȘI COBORÎ ÎN PICAJ
SPRE CEI DOI.

LA FUND,
AROKI LA FUNDI!

FIUL YREMURILOR SĂLBATICE
ÎNFRUNTASE DEJA ASTFEL DE MONȘTRI
ÎNARIPAȚI. DAR NU MAI VĂZUSE
NICIODATĂ UNUL ATÂT DE MARE!

CIOCUL PERICULOS
AL PTERODACTILULUI GIGANTIC
STRĂPUNSE APA, APROAPE
NIMERINDU-L PE RAHAN.

MONSTRUL LUĂ DISTANȚĂ
ȘI ATACĂ DIN NOU.

„UCIGAȘUL
VĂZDUHULUI” NU
RENUNȚĂ LA PRADA LUI!
NU SE VA LĂSA PÂNĂ NU
NE VA OMORÎ!

ZBURÂND LA NIVELUL APEI,
PASĂREA RELUĂ ATACUL.

AROK SE LĂSĂ LA
FUND, DAR FIUL LUI
CRAÔ AȘTEPTĂ. EVITĂ
LOVITURA CIOCULUI
ÎNSPĂIMÂNTĂTOR ȘI...

...SE AGĂȚĂ DE PICIOARELE CU GHEARE
ALE MONSTRULUI. PASĂREA ÎL TÂRÎ UN
MOMENT, DAR, ÎNGREUNATĂ DE ACEASTĂ
POVARĂ, NU PUTU SĂ SE RIDICE.

ARIPILE MARI BĂTEAU DIN GREU,
DAR RAHAN SE ȚINEA BINE.

NU RENUNȚI
NICIODATĂ LA
PRADĂ, DAR NICI
RAHAN!

AROK CHIUI DE
ADMIRAȚIE CÂND
RAHAN DISPĂRU ÎN
APĂ, TRĂGÂNDU-L
DUPĂ EL PE
PTERODACTILUL
FĂRĂ VL AGĂ.

RAHAN SE STRĂDUI DIN RĂSPUTERI SĂ ÎNECE MONSTRUL ÎNARIPAT. ȘI, DIN ACEASTĂ LUPTĂ ACVATICĂ ÎNTRE OM ȘI PASĂREA ENORMĂ, OMUL IEȘI ÎNVINGĂTOR!

RAAAHAA!!!

RAHAN
E CEL MAI
ÎNDRĂZNEȚ VĂNĂTOR
ÎNȚĂLNIT DE AROKI!

LUPTA
AR FI DURAT MAI
PUȚIN DACĂ RAHAN AR
FI AVUT CUȚITUL.

RAHAN
VA AVEA DIN NOU
CUȚITUL LUI.
PRIVEȘTE!

ALONA!

DA...
CU TAROO!

PAR
IZOLAȚI
PE STÂNCĂ!?

ÎN DEPĂRTARE, PE O RIDICĂTURĂ STÂNCOASĂ CARE DOMINA RÂUL,
SE DESLUȘEAU DOUĂ SILUETE.

AȘEZAT ÎN FAȚA FEMEII, TAROO PĂREA CĂ
O APĂRĂ DE UN PERICOL INVIZIBIL.

TAROO
E UN VÂNĂTOR TÂNĂR.
ÎNCĂ N-ARE EXPERIENȚĂ.

AR TREBUI
SĂ-L AJUTĂM, NU,
AROK?

AROK SCHIȚĂ UN
ZĂMBET AMAR ÎN TIMP
CE ÎNOTA SPRE MAL. RAHAN
ÎNȚELESE CĂ BĂRBATUL
ÎȘI STĂPÂNISE GELOZIA.

DUPĂ UN MOMENT, SĂRIND
ÎN DESIȘ, AUZIRĂ MĂRĂIȚUL
FIARELOR.

ALONA
ȘI TAROO
SUNT ATACAȚI DE
„BAGHAE”.*

* PANTERE.

AUZUL NU-L ÎNȘELASE PE FIUL LUI CRAÔ.

LUPTA VA
FI CRÂNCENĂ! AROK
NU SE TEME?

AROK
NU SE TEME
NICIODATĂ!

TREI PANTERE NEGRE DĂDEAU TÂRÇOALE LA
PICIORUL STÂNCII PE CARE SE REFUGIASERĂ
ALONA ȘI TAROO.

AROK A
MAI ÎNFRUNTAT „BAGHAE”
FĂRĂ ARMĂ. LE RUPE ȘIRA
SPINĂRII!

RAHAN
VA ÎNCERCA
SĂ FACĂ LA FEL
CA AROK.

FIUL VREMURILOR
SĂLBATICE ERA PEA
MODEST. ȘI EL PUTEA
SĂ ÎNVINGĂ O FIARĂ
SĂLBATICĂ FĂRĂ
ARMĂ.

DAR
RAHAN AR
PREFERA SĂ AIBĂ
CUȚITUL DIN
FILDEȘ!

CEI DOI BĂRBAȚI SE GHEMUIRĂ, AȘTEPTÂND
MOMENTUL SĂ ATACE. LA TREIZECI DE PAȘI
DE EI, FELINELE SE CONCENTRAU DOAR
ASUPRA CELOR DE PE STÂNCĂ.

RAAAHAA

APOI, STRIGĂTUL DE LUPȚĂ
AL LUI RAHAN LE OBLIGĂ SĂ
SE ÎNTOARCĂ SPRE EL.

ȘI ÎNCEPU CEA MAI CRUNTĂ, CEA MAI SĂLBATICĂ
ÎNCLEȘTARE! TAROO SE AVÂNTĂ ȘI EL, ÎNCURAJAT DE
ACEST AJUTOR NEAȘTEPTAT.

ALONA URMĂREA ÎNGRIJORATĂ DERULAREA CUMPLITEI ÎNFRUNTĂRI...
VĂZU PRIMA SĂLBĂTICIUNE PRĂBUȘINDU-SE SUB
LOVITURILE LUI TAROO.

DAR ÎL VĂZU ȘI PE RAHAN CARE,
CĂLARE PE O „BAGHAE” DEZLÂNTUITĂ,
ÎNCERCA SĂ-I RUPĂ VERTEBRELE
GĂTULUI.

AROK, ÎNTR-O POZIȚIE PRIMEJDIOASĂ,
SE ZBĂTEA CU ÎNVERȘUNARE.

AROK E
ÎN PERICOL!
AJUTĂ-L, TAROO!
AJUTĂ-LI

DAR TÂNĂRUL VÂNĂTOR, FĂRĂ SĂ
FI AUZIT ÎNDEMNUL ALONEI, SE ȘI
REPEZISE, CU CUȚITUL DIN FILDEȘ
ÎN MÂNĂ.

DUPĂ UN MOMENT, CELE TREI ANIMALE
ZĂCEAU LA PICIOARELE VÂNĂTORILOR
ISTOVIȚI. UNIȚI DE LUPTA COMUNĂ, TOȚI TREI
ÎȘI ZÂMBEAU PRIETENOS.

ALONA A DAT UN EXEMPLU
SURORILOR EI! SPER CA EL
SĂ FIE URMAT!

VA FI, RAHAN! AI
NOȘTRI S-AU TEMUT
MULTE PENTRU VIAȚA
ALONEI!

ATUNCI,
RAHAN POATE
SĂ-ȘI VADĂ
DE DRUM.

NU, FRATE, ÎȚI
DATORĂM MULT.

TOȚI
TREI.
RĂMÂI
CU NOI
UN TIMP!

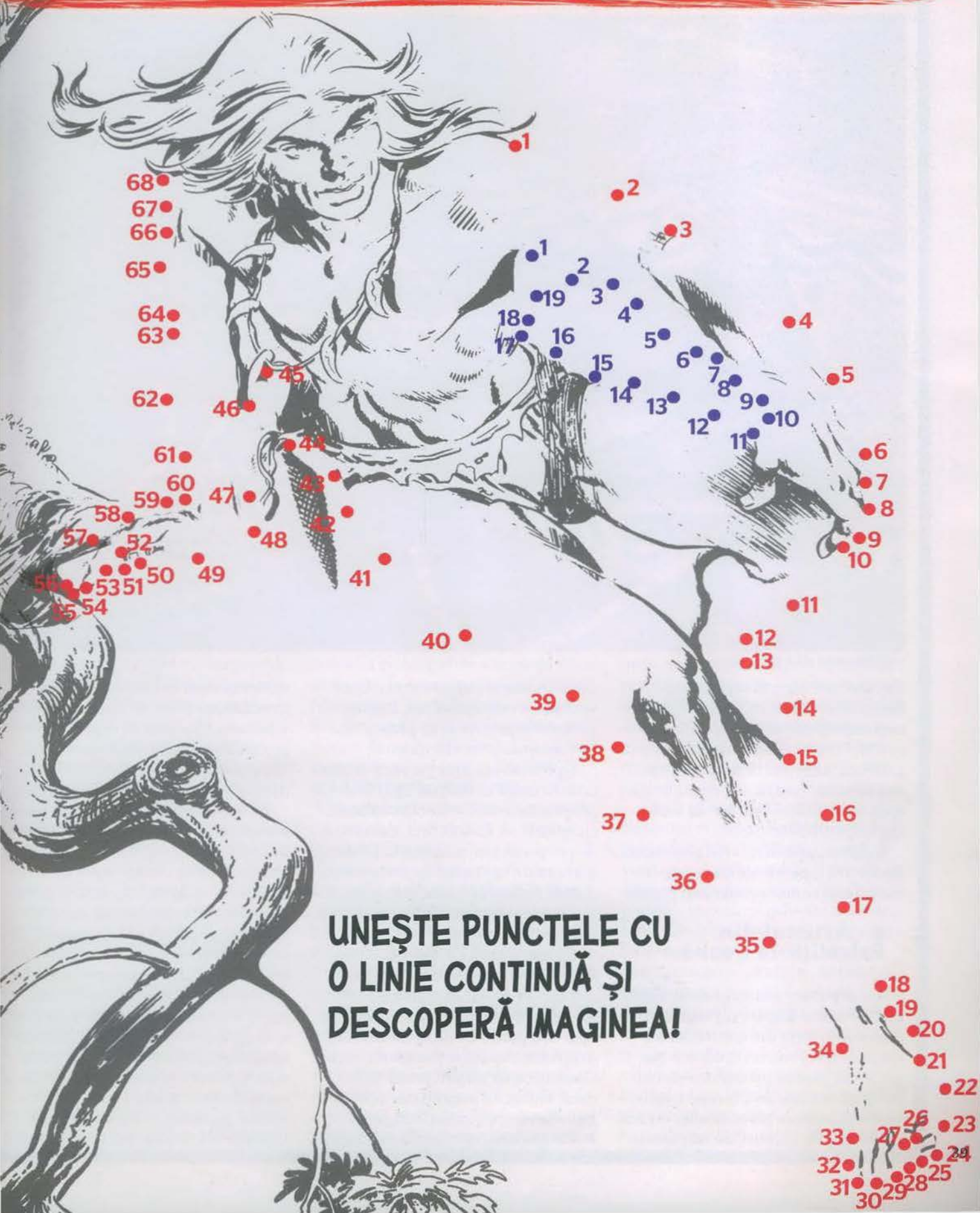

ÎN ACELE TIMPURI PLINE DE SĂLBĂȚICIE, CÂND TOTUL ERA
DOAR O LUPȚĂ PENTRU SUPRAVIEȚUIRE, FRĂȚIA „CELOR
CARE MERG ÎN PICIOARE” ERA CEL MAI FRUMOS LUCRU.

DE ACEEA, FIUL LUI CRAÔ SE ÎNVOI SĂ
POPOSEASCĂ O YREME ÎN MIJLOCUL CLANULUI.
ÎN TIMP CE COBORAU COLINA, ÎN LUMINA
APUSULUI DE SOARE, RAHAN ȘI AROK PĂREAU
CĂ ÎNȘOȚESC TÂNĂRA PERECHE SPRE
FERICIRE...

Picturile din peștera Blombos (Africa de Sud) sunt decorate cu modele roșii complexe care demonstrează faptul că primii Homo Sapiens erau capabili să creeze artă

Continuare din pag. 18

Lascaux este plasată sub semnul Bivolului și Calului. Deseori, figurile sunt suprapuse: fără să-i pese de ceea ce a executat predecesorul lui, artistul gravează subiectul deasupra, și așa mai departe. Pentru noi, opera finală apare ca o mulțime de mii de linii foarte greu de descifrat.

În sfârșit, artiștii nu erau preocupați de decor: în operele lor nu descoperim nici cel mai sumar peisaj, nicio plantă.

● Artistul din Paleolitic la treabă

Ca să picteze sau să graveze într-o grotă, artistul folosea un mijloc de iluminat: o torță din lemn rășinos sau, mai frecvent, un opaiț din piatră, în care ardea un seu de origine animală. Înainte de a începe treaba, omul nu netezea peretele ales; nu era preocupat de curburi, de crăpături,

decât în foarte puține cazuri. Dacă voia să lucreze foarte sus, folosea probabil o prăjină ca să picteze sau își construia o schelă sumară.

Opera nu are linie de bază orizontală. Artistul își orienta figurile după propria fantezie — cu fața, aplecate, cu spatele —, fără să țină seama nici de proporții (un mamut e la fel de mare ca un cal!), nici de perspectivă. Astfel, în desenul unui cerb-gigant, picioarele din față se află unul lângă altul în același plan.

Fiecare animal — sau om — este desenat pentru el însuși, fără să fie „situat” în spațiu în raport cu celelalte. Aproape întotdeauna, animalele apar din profil, cu excepția cornelor, urechilor, copitelor, pictate din față. Oamenii apar tot din profil. Chiar dacă subiectul nu este clar compus, figurile nu sunt niciodată inerte. Finite sau doar schițate, detaliate sau

desenate doar în linii mari, ele sunt întotdeauna pline de dinamism și de vitalitate. Mișcarea se exprimă prin poziția membrelor, înclinația corpului, poziția capului: rezultatul atitudinilor este deseori impresionant.

Se observă utilizarea a trei tehnici: basorelieful, gravura, pictura. Deseori, artistul combină două tehnici: își gravează fin subiectul, apoi îl pictează. Specialiștii cred că, pentru gravura fină și puțin profundă, omul folosea o așchie din piatră. Pentru liniile late și grosiere, avea la dispoziție un fel de sulă. Pentru basoreliefurile erau folosite dălți (din piatră, evident) și așchii din piatră. Cât privește argila, aceasta nu era frământată, ci decupată, așadar, prelucrată nu ca o pastă, ci ca o piatră moale. De unde își lua culorile pictorul din Paleolitic? El utiliza pigmenți minerali naturali. Culorile folosite sunt ocru și diferite

nuanțe de roșu, galben, maroniu-roșcat, brun, brun-închis și negru. Nuanțele de roșu și maroniu sunt mai des folosite decât cele de galben. Ocrul se găsește în stare naturală, dar poate fi obținut arzând galben sau maroniu. Negrul se obține din oxizi de magneziu.

Este posibil ca omul din Paleolitic să se fi folosit de coloranți negri proveniți din cărbune de lemn, din funingine etc. Dar nu s-ar fi conservat atât de bine ca negrul de magneziu.

Coloranții erau folosiți sub formă de pastă sau de vopsea lichidă. Artistul aplica vopseaua cu degetele (astfel, argila roșiatică pare a fi fost întotdeauna utilizată cu degetul), cu un fel de perie sau tampon, sau — cred specialiștii în preistorie — cu pulverizatorul! (oase goale pe dinăuntru pe post de pulverizator). Dar artistul cunoștea și tehnica șablonului. Astfel, mâna se numără printre motivele cele mai frecvente ale artei rupestre: această temă este omniprezentă în grotă din Gargas. Amprentele puteau fi negative sau pozitive. Pentru a obține o amprentă negativă, pictorul picta în jurul mâinii sale sprijinite pe stâncă, astfel încât apărea ca un șablon. Amprenta pozitivă era obținută ungând palma cu un strat gros de vopsea și aplicând-o apoi pe perete.

Așadar, când își alegea subiectul, pictorul îi trasa contururile cu ajutorul coloranților: negru, roșu sau galben. În funcție de personalitatea artistului, contururile apar clare, sau vagi, sau punctate. În unele opere foarte atent executate, detaliile și conturul sunt apoi puse în valoare prin linii negre și hașuri.

● De ce artă parietală?

Cum se explică faptul că niște oameni care supraviețuiau doar grație vânătorii și foloseau numai unelte din piatră — într-un fel, niște barbari — au putut realiza opere atât de frumoase? Când s-au descoperit picturile rupestre, la sfârșitul secolului al XIX-lea, oamenii de știință au

explicat aceste opere prin nevoia profundă a omului de a se exprima prin artă, de a crea, indiferent de modul lui de viață. Alții au văzut la om dorința de a decora locul unde trăiește, creând un cadru plăcut. Această explicație este însă prea simplistă. Într-adevăr, dacă ar fi fost vorba despre înfrumusețare, de ce pictau, uneori, artiștii în colțuri inaccesibile? De ce reprezentau cel mai adesea animale comestibile? În sfârșit, nu știm nici măcar care era utilizarea exactă pe care omul o dădea acestor grote. În ce măsură locuia în ele? Depozita acolo obiecte? Se temea să intre în ele, sau le explora fără reținere? Intra acolo doar ca să picteze sau să graveze, sau avea alte motive și profita ca să decoreze pereții?

Indiferent de motiv, mulți specialiști au renunțat repede la această primă idee, considerând că arta parietală avea scopuri magice. Dacă oamenii reprezentau cu atâta constanță unele specii de animale, însemna că aveau nevoie de ele pentru a supraviețui și credeau că, în acest fel, desenul le sporea numărul sau facilita capturarea acestor animale. Când reprezentau mari carnivore, o făceau cu scopul de a le putea vâna mai ușor. În acest caz, în grotă din Montespan, au fost găsiți cai și un leu din argilă, prezentând găuri provocate de sulițe sau lănci. Era vorba despre un ritual magic, așa cum îl practică și astăzi unele triburi din Africa neagră: imaginea dușmanului era lovită în speranța că va fi atins dușmanul însuși.

În reprezentarea unor ființe omenești, unii au văzut vrăjitori, spirite sau vânători deghizați, probabil ca să înșele prada. De ce unele picturi și gravuri au fost retușate? Probabil pentru că ritualurile magice constau în trasarea de noi figuri cu fiecare nouă ocazie. Pictatul și gravatul constituiau esența ritualului: pictorul nu mai era un artist, ci un vrăjitor. În aceste opere ar putea să existe și un început de gândire religioasă: animalul desenat ar fi fost totemul, așadar protectorul și ghidul

oamenilor dependenți de el. Pentru abatele Breuil (specialist în preistorie, cu o contribuție esențială la studiul artei paleolitice), grotelile ornate erau niște sanctuare, „unde, cu mii de ani în urmă, s-au derulat ceremonii sacre”.

Pentru a-și elabora teoriile, acești autori s-au inspirat în parte din practicile magice ale popoarelor primitive care trăiesc și astăzi. În schimb, cercetătorii actuali refuză orice comparație cu primitivii. Într-adevăr, dacă, la interval de milenii, niște popoare trăiesc în același fel din vânătoare și culesul fructelor, asta nu înseamnă că și celelalte caracteristici ale civilizației lor sunt asemănătoare. După părerea unor specialiști precum A. Leroi-Gourhan și Laming, explicația trebuie căutată în însăși arta paleolitică. Înfruntarea se dă astfel între susținătorii teoriilor „clasice” și cei ai teoriilor „moderne”.

Pentru moderni, arta paleolitică este reflexul unui ansamblu foarte complex de credințe și de practici. Ea apare ca o artă în întregime simbolică. Cele mai multe animale și semne, pictate sau gravate, reprezintă fie feminitatea, fie masculinitatea. Femeia, care asigură supraviețuirea și perpetuarea speciei umane, ar ocupa un loc central în arta parietală. Calul îndeosebi ar corespunde unui element feminin, în timp ce principiul masculin ar fi reprezentat prin alte simboluri, de exemplu, bizonul.

După părerea lui Laming, strămoșii noștri ar fi văzut în principiul feminin nu numai o sursă de viață, ci și „legătura care îi unește pe oameni de lumea animalelor și de natură”. În ceea ce privește mâinile, Leroi-Gourhan opinează că este vorba despre mâini de femei, simbolizând principiul feminin. Aceasta este interpretarea autorilor moderni, dată cel puțin unei părți din arta parietală. (Nu toate lucrările sunt publicate, nici măcar terminate.) În urmă cu câțiva ani, a fost emisă o altă idee: oamenii care locuiau într-o grotă ar fi încercat, decorând-o, să o personalizeze, să arate că era proprietatea

unui grup și să-i impresioneze pe eventualii intruși. De ce nu? Animalele nu-și marchează teritoriul? Totuși, în unele cazuri, urmele descoperite în josul gravurilor și picturilor sugerează că activitatea în interiorul părților decorate nu consta în cioplirea silexului sau consumatul cărnii animale, ca în spațiile de locuit normale (de altfel, picturile nu sunt afumate: niciun foc a fost aprins sub ele). Într-o grotă din Dordogne, chiar a fost observat, sub decorații, numeroase urme de picioare de copii. Oare acolo aveau loc ceremonii de inițiere, un fel de botezuri, pentru a deveni adulți? Poate.

În realitate, știm încă puține lucruri despre motivele care l-au făcut pe omul din Paleolitic să picteze, să graveze sau să sculpteze pe pereții stâncilor. Această artă poate fi rezultatul unor numeroase preocupări. Unele reprezentări de la baza pereților peșterilor ar fi opera unor copii; altele ar fi fost utilizate cu ocazia unor ceremonialuri magice (compoziții pline de găuri); altele ar fi fost situate în locuri deosebit de vizibile ca să placă (basoreliefuri în aer liber); altele ar fi servit la ilustrarea unor tradiții sau credințe. În sfârșit, multe au o rațiune pe care încă nu o înțelegem.

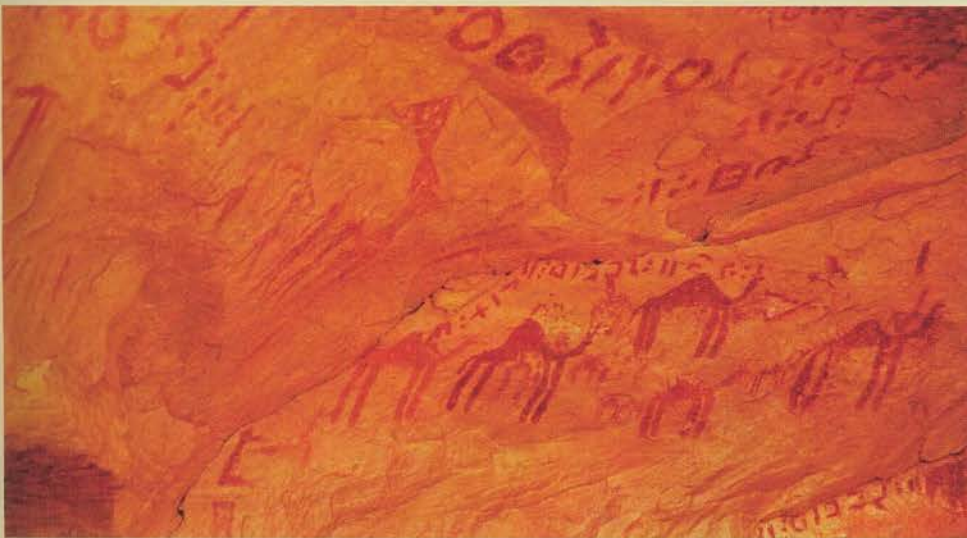
D. HENRY

● Arta sahariană

Între sfârșitul Paleoliticului și Neolitic s-a scurs o lungă perioadă de timp. Clima s-a schimbat treptat, modificând viața oamenilor.

Sahara muntoasă (Hoggar, Tassilli, Tibesti, Fezzan) ne oferă o prețioasă mărturie: gravuri și picturi, perfect conservate pe pereții stâncoși. Ele reprezintă animale dispărute, marea antilopă-vacă sau specii care nu mai trăiesc în aceste regiuni: elefanți, girafe, rinoceri. Ele dovedesc că, pe vremuri, în Sahara existau cursuri de apă și mlaștini, iar clima trebuie să fi fost apropiată de cea din savanele actuale. Alte gravuri reprezintă animale domestice, boi și capre. Într-adevăr, se pare că populația primitivă de

Laming Empéaire propune trei etape în descrierea evoluției artei paleolitice:

1. Grupul arhaic din Aurignacian (amprentele de mâini sunt negative, contururile de animale, grosier gravate, picturile sunt rar conservate).

2. O perioadă de tranziție: picturile și gravurile se caracterizează esențialmente prin perspectiva deformată a coarnelor și copitelor.

3. Magdalenianul superior: picturile, policrome, pot să atingă proporții monumentale; coarnele și copitele sunt normal reprezentate; picturile nu se suprapun; relativ bine conservate, sunt ușor de datat.

Totuși, arta paleolitică s-a dezvoltat oare treptat? Ne putem îndoi, când constatăm marea diversitatea de opere. Ideea unui singur fir conducător care, pornind de la opere naive, ar fi dus, puțin câte puțin, în cursul mileniilor, la opere din ce în ce mai elaborate, nu ține cont nici de diferențele de tradiții și de tehnici, nici de diversitatea frapantă a acestei arte.

Variabilitate extremă a artei paretale prezintă un mare număr de enigme care încă nu și-au primit răspunsul.

● Evoluția artei paleolitice

Grota din Lascaux reprezintă, în mod vizibil, apogeul artei paleolitice. Picturile sale ar data de 15.515 ani, cu o eroare de 900 de ani, ceea ce corespunde unei perioade numite Magdalenian.

Abatele Breuil a fost primul care a clasat descoperirile de artă paretală într-o ordine cronologică. El a fixat două mari perioade: Aurignacian (acum împărțit în Perigordian și Solutrean) și Magdalenian.

Arheologa franceză Annette

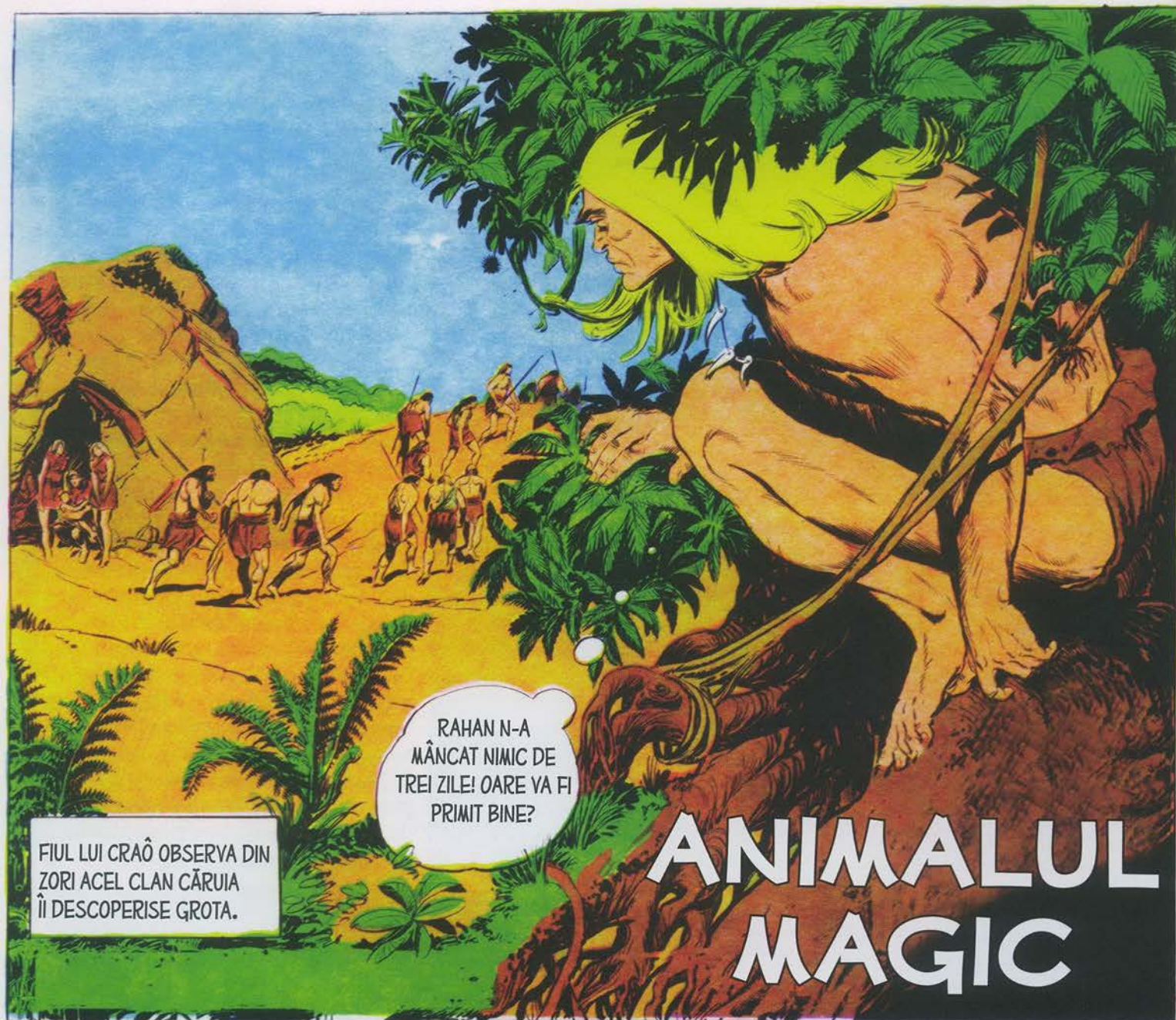
vânători s-a succedat unor populații de păstori; câteva picturi policrome din Tassilli reprezintă păstori cu turmele lor. Gravurile și picturile cu cai sunt și mai recente.

De curând, depozitele cele mai vechi ale civilizației neolitice din Tassilli, în situl Sefer, au fost datate la 5.000 de ani înainte de Hristos. Prin urmare, operele de artă paretală au suportat intemperii 7.000 de ani ca să ajungă până la noi.

Citiți despre acest subiect în cartea lui Henri Lothe, „Frescele din Tassilli”, Editura Meridiane, 1966.

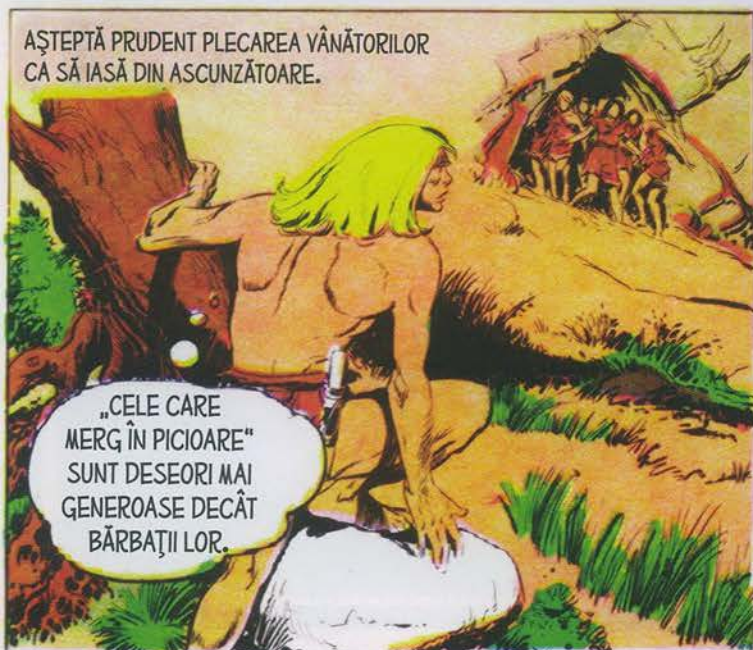
Amprentele palmare sunt reprezentări umane ale artei rupestre din Epoca de Piatră

RAHAN N-A
MÂNCAT NIMIC DE
TREI ZILE! OARE VA FI
PRIMIT BINE?

FIUL LUI CRAÔ OBSERVA DIN
ZORI ACEL CLAN CĂRUIA
ÎI DESCOPERISE GROTA.

ANIMALUL MAGIC

AȘTEPTĂ PRUDENT PLECAREA VÂNĂTORILOR
CA SĂ IASĂ DIN ASCUNZĂTOARE.

„CELE CARE
MERG ÎN PICIOARE”
SUNT DESEORI MAI
GENEROASE DECÂT
BĂRBAȚII LOR.

APARIȚIA LUI A FOST
ÎNȚÂMPINATĂ CU
STRIGĂTE DE UIMIRE.

CINE
EȘTI TU, OMULE?
CE CAUȚI PE TERITORIUL
TRIBULUI?

SUNT
RAHAN, FIUL
LUI CRAÔ, PRIETENUL
„CELOR CARE MERG ÎN
PICIOARE”. RAHAN N-A AVUT
NOROC LA VÂNTĂTOARE
ȘI-I E FOAME.

FEMEILE SE UITĂRĂ UNA LA ALTA,
ÎNGRIJORATE.

ZEII VÂNTĂTORII NE-AU
PĂRĂSIT ȘI PE NOI.

NE-A MAI RĂMAS
DOAR BUCATA ASTA MICĂ
DE CARNE!

LUI RAHAN ÎI E FOAME,
DĂ-I-O LUI!

NU!
DE CE SĂ-I DĂM
CARNEA CLANULUI ACESTUI
„DUȘMAN”? BĂRBAȚII NE
VOR PEDEPSI PENTRU CRIMA
ASTA... PE BUNĂ
DREPTATE!

FEMEIA CARE VORBISE
SE UITA CU URĂ LA
RAHAN. DAR CELELALTE
FEMEI PĂREAU A-I FI
POTRIVNICE.

EȘTI REA,
LHEITA! AI O INIMĂ MAI
MICĂ DECÂT A UNUI
ȘARPE!

SILK ARE
DREPTATE! SĂ-I DĂM
ACEASTĂ BUCATĂ
DE CARNE LUI
RAHAN!

RAHAN LE MULȚUMEȘTE
SURORILOR SALE! DUPĂ CE-ȘI VA
RECĂPĂȚA FORȚELE, RAHAN VA
VÂNA PENTRU CLANUL LOR.

ÎN TIMP CE MUȘCA DIN
BUCATA DE CARNE, RAHAN
FĂCUSE CÂȚIVA PAȘI ÎN
GROTĂ. ACEASTA ERA
MARE ȘI ADÂNCĂ.

SĂ NU MERGI MAI
DEPARTE, RAHAN! DOAR VÂNĂTORII
NOȘTRI AU VOIE!

RAHAN NU E
ȘI EL VÂNĂTOR?

RAHAN NU ȚINU CONT DE CE-I SPUSESE
LHEITA ȘI, DUPĂ ALȚI CÂȚIVA PAȘI, RĂMASE
ȚINTUIT LOCULUI DE UIMIRE.

0000!
CE-I ASTA?

LUCRURI CIUDATE SE VEDEAU PE STÂNCA NETEDĂ.
RAHAN RECUNOȘTEA SILUETELE ACELOR ANIMALE.
NUMAI CĂ ELE ERĂU **PLATE**, LIPITE DE GRANIT.

FIUL YREMURILOR SĂLBATICE NU CUNOȘTEA MULTE DINTRE CREDINȚELE, SUPERSTIȚIILE ȘI OBICEIURILE TRIBURILOR...

UN ANIMAL PICTATI!

ȘI NICI NU-I TRECUSE VREODATĂ PRIN MINE CĂ NIȘTE OAMENI AR FI ÎN STARE SĂ ÎNFĂȚIȘEAZE ANIMALE PE STÂNCĂ.

UN ANIMAL PICTATI!

MURMURA ACESTE CUVINTE, PLIMBÂNDU-ȘI DEGETELE PE LINIA ROȘIE.

TREBUIE SĂ PLECI, RAHAN. ACUM SE ÎNTORC VÂNĂTORII!

PREȚ TÂRZIU!
ÎI AUD VENIND!

LHEITA CEA
REA CHICOTISE
CU DUȘMÂNIE.

NU MAI AI TIMP
SĂ FUGI, RAHAN!
HA! HA! HA! HA!

BĂRBAȚII CLANULUI ÎȘI FĂCURĂ APARIȚIA ȘI RAHAN AUZI STRIGĂTELE PUTERNICILE ALE VÂNĂTORILOR SUPĂRAȚI.

RAHAN NU VA FUȚI!
SĂ SE ASCUNDĂ ÎN
GROTĂ ȘI SĂ AȘTEPTE
MOMENTUL POTRIVIT SĂ
SE FURIȘAZE AFARĂ!

NU-I DREPT SĂ-I
LĂSĂM PE AI NOȘTRI
SĂ-ȘI VERSE FURIA PE
ACEST OM!

TOATE FEMEILE ÎI
DĂDURĂ DREPTATE, MAI
PUȚIN LHEITA.

TRĂDAȚI
CLANUL!

NU, LHEITA, ȘI
SPERĂM CA TU SĂ NU
NE TRĂDEZI PE NOI!

CÂND VÂNĂTORII INTRARĂ ÎN
GROTĂ, RAHAN SE ASCUNSESE
ÎN ADÂNCUL EI, ÎN ÎNTUNERIC.

N-AU VÂNAT NIMIC
ȘI SUNT FOARTE
FURIOȘI.

DACĂ DAU DE
RAHAN, SE VOR
RĂZBUNA PE EL!

CĂPETENIA
CLANULUI STRIGA
CU ASPRIME
LA FEMEI.

ZEII AU UITAT DE
CLANUL NOSTRU DEȘI
NE FĂGĂDUISERĂ AJUTORUL!
NU TREBUIE SĂ MAI UCIDEM
BIVOLUL AȘA...

ȘI CĂPETENIA SE
AȘEZĂ ÎN FAȚA
PERETELUI, ÎNCORDĂ
ARCUL ȘI ȚINTI...
„ANIMALUL PICTAT”!

SĂGEATA RICOȘĂ DIN PERETE...

AM NIMERIT
BIVOLUL! L-AM NIMERIT!
ZEII NE FAC O NOUĂ
PROMISIUNE!

ZBANGGG!

RAHAN ÎȘI ȚINEA
RĂSUFLAREA. ACUM
ÎNȚELEGEA MAI
BINE SEMNIFICAȚIA
„ANIMALULUI PICTAT”.

CIUDATĂ
CREDINȚĂ!

CRED CĂ DACĂ
NIMERESC „ANIMALUL
PICTAT”, ZEUL VĂNĂTORII
LE VA ADUCE ÎN BĂȚAIA
SĂGEȚII UN ANIMAL ÎN
CARNE ȘI OASE!

CĂPETENIA CLANULUI
ÎȘI RECĂPĂTĂ BUNA
DISPOZIȚIE.

FIINDCĂ
MÂINE VOM AVEA
NOROC LA VÂNĂTOARE,
DĂ-MI ULTIMA BUCATĂ
DE CARNE, FEMEIE!

ĂĂĂ... ĂĂĂ...
NE-A FOST FOARTE
FOAME... AM...
AM ÎMPĂRȚIT-O
ÎNTRE NOI.

?!?!?

ȘLIK MINTE! ȘI
CELELALTE LA FEL!
AU DAT CARNEA
UNUI DUȘMAN!

IAR ACEST DUȘMAN E
ACOLO, ÎN FUNDUL GROTEI!

RAHAN STRÂNSE
ÎNTRE DEGETE
MÂNERUL CUȚITULUI
DE FILDEȘ...

...DAR ÎI DĂDU REPEDE
DRUMUL.

NU! RAHAN NU
VREA SĂ-I OMOARE PE
„CEI CARE MERG ÎN
PICIOARE”!

AGITÂND ȚEPUȘE SAU SECURI,
CÂȚIVA BĂRBAȚI SE AVÂNTARĂ...
ÎL ZĂRIRĂ PE RAHAN.

MOARTE
HOȚULUI DE
CARNE!

LA
MOARTE
CU ELI!

FIUL LUI CRAÔ NU VOIA SĂ UCIDĂ,
DAR NICI SĂ FIE UCIS.

DAR VENEAU ALȚII, CĂRORA
RAHAN NU AR FI PUTUT SĂ LE
FACĂ FAȚĂ MULT TIMP.

UN ÎNTREG CLAN
CONTRA UNUI SINGUR OM!
OARE VÂNĂTORII CLANULUI
SUNT MAI PUȚIN CURAJOȘI
DECÂT FEMEILE LOR?

URMĂ O ÎNCĂIERARE
SĂLBATICĂ ȘI SCURTĂ.
PICIOARELE LUI RAHAN
RESPINGEAU ATACATORII
ȘI PUMNII LUI LOVEAU
CA NIȘTE MĂCIUCI.

DAR, ATACAT DIN TOATE PĂRȚILE,
TRAS DE MĂINI ȘI DE PICIOARE,
DISPĂRĂ SUB TRUPURILE LOR

NU-L
OMORĂȚI! NU
UCIZI NICIODATĂ UN
DUȘMAN CARE LUPTĂ
AȘA DE BINE!

DUPĂ CÂTEVA
MOMENTE.

DE CE-AI VENIT AICI
DUPĂ BUCATA ACEEA DE
CARNE, OMULE?

LUI RAHAN ÎI
ERA FOAME!

IAR RAHAN A CREZUT
ÎNTOTDEAUNA CĂ „CEI CARE
MERG ÎN PICIOARE” ÎI SUNT
FRAȚI ȘI CĂ TREBUIE SĂ SE
AJUTE UNII PE ALȚII!

RAHAN E
NEBUNI! CONTEAZĂ
DOAR BINELE CLANULUI!
IAR RAHAN TREBUIE SĂ
ÎNAPOEIZE CLANULUI
NOSTRU CARNEA
FURATĂ!

FEMEILE ASCULTAU ÎN TĂCERE.
ȘILK IEȘI DIN RÂNDUL LOR.

RAHAN
N-A FURAT. A
CERUT ȘI NOI I-AM
DAT CARNEA!

GURA, ȘILK!
DACĂ RAHAN NU
ÎNAPOIAZĂ CARNEA,
TU ȘI CELELALTE FEMEI
VEȚI PLĂȚI PENTRU
SLĂBICIUNEA FAȚĂ DE
UN NECUNOSCUT!

RAHAN N-ARE NEVOIE DE
AMENINȚĂRI CA SĂ-ȚI PLĂTEASCĂ
DATORIA! VĂ VA ADUCE MÂINE MAI
MULTĂ CARNE DECÂT A GĂSIT AICI!

AI FACE BINE
SĂ-ȚI RESPECTI
ANGAJAMENTUL! ALTFEL,
CHIAR DACĂ ZEII VÂNTĂTORII SE ARATĂ
BINEVOITORI, FEMEILE
NU VOR PRIMI DE MÂNCARE
ATÂTEA ZILE CÂTE DEGETE
AM LA MÂINI!

LHEITA
PROTESTĂ.

EU NU, HERK!
EU NU! EU N-AM
VRUT SĂ-L AJUTE PE
DUȘMAN!

CE DACĂ! LE-AI
LĂSAT, AȘA CĂ VEI PRIMI
ACEEAȘI PEDEAPSĂ!

LHEITA SE UITĂ LA
RAHAN CU URĂ.

EA BLESTEMĂ VENIREA LUI
RAHAN. AR FI VRUT SĂ-L VADĂ
MORT!

YREAU
SĂ ȘTIU DACĂ ZEII TE
VOR AJUTA SĂ-ȚI RESPECȚI
ANGAJAMENTUL!

HERK, CĂPETENIA CLANULUI,
ÎL ÎMPINSE PE RAHAN SPRE
PERETELE UNDE FUSESE
DESENAT „ANIMALUL PICTAT”.

RAHAN
NU CREDE ÎN ZEII
VÂNĂTORII!

PENTRU RAHAN,
ZEII VÂNĂTORII SUNT
ȘIRETENIA, RĂBDAREA,
REZISTENȚA,
CURAJUL...

...ȘI CUȚITUL LUI!

VÂNĂTORII ÎL ASCULTASERĂ
PE FIUL LUI CRAÔ CU UN
FEL DE SPAIMĂ.

DACĂ LOVIȚI „ANIMALUL
PICTAT” CU SĂGETILE NU
ÎNSEAMNĂ CĂ O SĂ GĂSIȚI
VÂNATUL.

ZEII NU-ȚI VOR
IERTA ACESTE CUVINTE
PROFANATOARE!

RAHAN E OBIȘNUIT
SĂ SFIDEZE ZEII! PE
CEL AL SOARELUI, CA ȘI
PE CEI AI MARILOR RÂURI!
PE CEL AL TUNETULUI,
CA ȘI PE CEL AL
FURTUNILOR!

E O PROSTIE
SĂ LOVIȚI „ANIMALUL
PICTAT”! DOAR DACĂ
NU CUMȚA VREȚI SĂ VĂ
ARĂTAȚI ÎNDEMÂNAREA.
ASA!

RAHAN APUCĂ
ȚEPUȘA UNUI
VÂNĂTOR...

...ȘI O ARUNCĂ SPRE
SILUETA ROȘIATICĂ.

OOOH!
OOOH!

VÂRFUL DE LEMN SE SFĂRÂMĂ DE
STÂNCĂ EXACT ACOLO UNDE ERA
OCHIUL „ANIMALUL PICTAT”.

SAU
AȘA!

RAHAN ÎNCORDĂ
ACUM ARCUL LUAT
DE LA HERK.

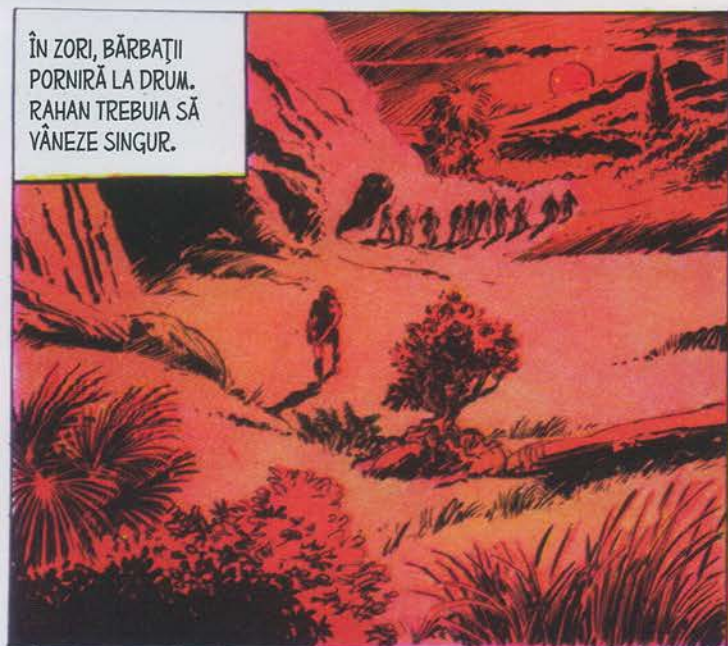

ALTE STRIGĂTE RĂSUNĂ CÂND
VÂRFUL DE SILEX AL SĂGEȚII SCRÎJELI
GRANITUL TOT ÎN LOCUL UNDE
ERA OCHIUL ANIMALULUI.

ÎNDEMÂNAREA REMARCABILĂ A
LUI RAHAN STĂRNI RESPECTUL
VÂNĂTORILOR. CURÂND, NUMAI LHEITA
ÎI MAI ARUNCA PRIVIRI DUȘMĂNOASE.

ÎL VOI OMORÎ CU
MÂINILE MELE!

ÎN ZORI, BĂRBAȚII
PORNIRĂ LA DRUM.
RAHAN TREBUIA SĂ
VÂNEZE SINGUR.

ȘI NU-ȚI UITA
ANGAJAMENTUL, RAHAN!
DACĂ VII FĂRĂ VÂNAT,
FEMEILE VOR FI PEDEPSITE! ȘI
VOR FI ȘI **DACĂ NU TE
MAI ÎNTORCI!**

DA, RAHAN AR FI
PUTUT SĂ NU SE MAI
ÎNTOARCĂ LA ACEL
CLAN SĂLBATIC..., AR
FI PUTUT SĂ FUGĂ, SĂ
PĂRĂSEASCĂ ACEL
TERITORIU PENTRU
TOTDEAUNA.

DAR ASTFEL DE
GÂNDURI NU-I TRECEAU
PRIN MINTE FIULUI LUI
CRAÔ.

FEMEILE L-AU AJUTAT
PE RAHAN. RAHAN
LE VA AJUTA!

NATURA MAI AVEA ÎNCĂ MULTE SECRETE
PENTRU EL, DAR NU ȘI VÂNĂTOAREA.

ȘTIA, DUPĂ O CRENGUȚĂ
RUPTĂ, SĂ RECUNOASCĂ
TRECEREA CELUI MAI
DISCRET VÂNAT.

OOO! NOROCUL
E DE PARTEA LUI
RAHAN!

PENTRU PRIMA DATĂ,
DUPĂ TREI ZILE LUNGI,
DESCOPERISE URMELE
A DOI MISTREȚI.

CONCENTRAT
ASUPRA VÂNATULUI,
NU SIMȚI PRIMEJDIA
CARE SE ABĂTEA
ASUPRA LUI.

ÎL VOI
UCIDE! CÂND SE
VA RIDICA, ÎL VOI
UCIDE!

LHEITA ÎL URMĂRISE
PE „DUȘMAN”... ÎL
ÎNTEZĂREA, UNEORI,
TÂRÂNDU-SE PRINTRE
TUFȘURILE DESE.

CÂND RAHAN SE RIDICĂ
BRUSC, EA ÎNCORDĂ ARCUL...
DAR NU AVU TIMP SĂ DEA
DRUMUL SĂGETII, PENTRU CĂ
RAHAN DISPĂRU DIN NOU.

RAHAN SE ARUNCĂ ASUPRA
UNUI PUI DE MISTREȚ. ȘI LAMA
DE FILDEȘ ÎL STRĂPUNSE.

STRIGĂTUL LUI VICTORIOS SE
AMESTECĂ ÎNSĂ CU ZGOMOTUL
MISTREȚULUI MARE CARE ÎL ATACA.

RAHAN ȘTIA CUM SĂ
EVITE ACESTE ASALTURI.
RĂMASE NEMIȘCAT,
GATA SĂ LOVEASCĂ.

SE ROSTOGOLI ÎNTR-O PARTE DOAR CU
O CLIPITĂ ÎNAINTE DE A FI SFÂȘIAT DE
COLȚII ANIMALULUI.

MISTREȚUL ÎȘI CONTINUĂ ALERGAREA,
DAR CUȚITUL DIN FILDEȘ ÎȘI FĂCUSE
DEJA DATORIA!

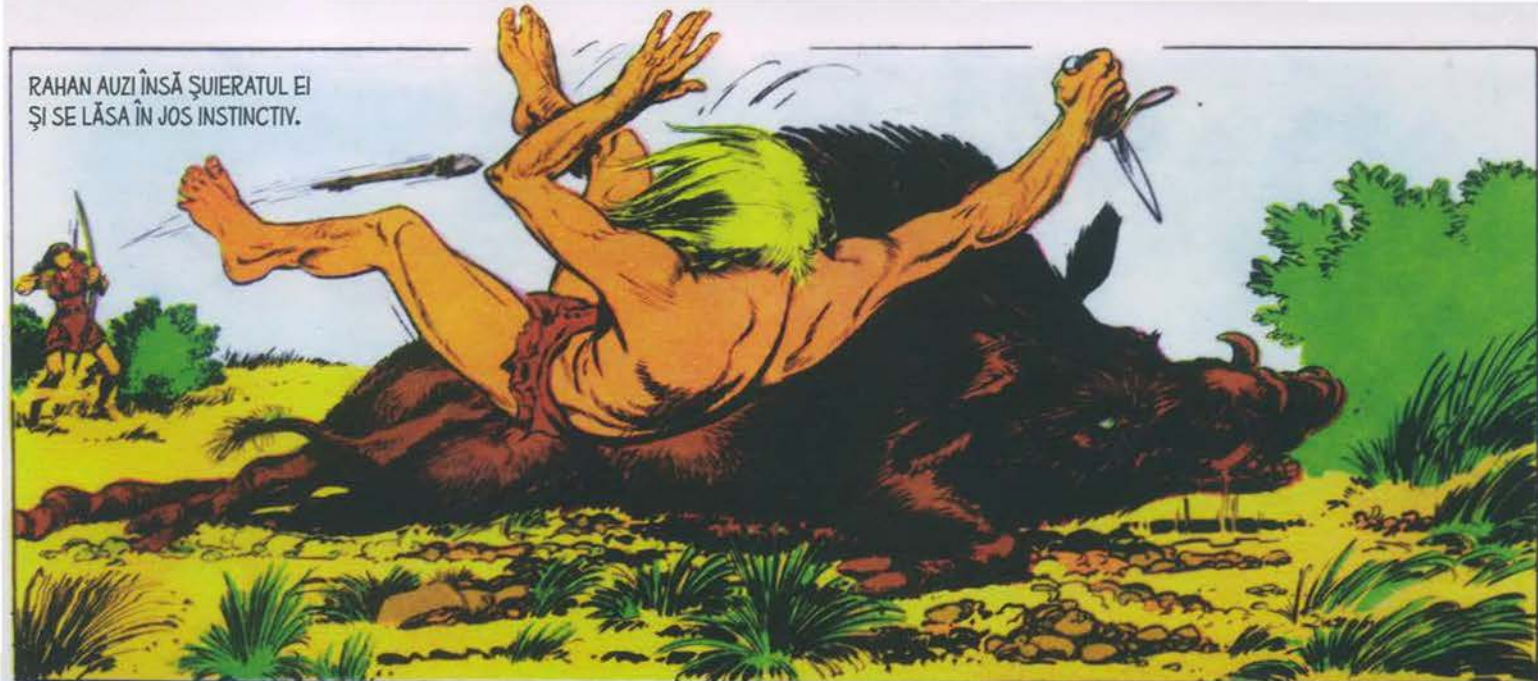

CU COASTELE DESPICATE,
ANIMALUL INTRA ÎN ACEA
AGONIE INSUPORTABILĂ
PENTRU FIUL LUI CRAÔ.

PE CÂND ÎI DĂDEA MISTREȚULUI LOVITURA DE
GRAȚIE, LHEITA SLOBOZI SĂGEATA.

RAHAN AUZI ÎNSĂ ȘUIERATUL EI
ȘI SE LĂSA ÎN JOS INSTINCTIV.

PROTEJAT DE SCUTUL DE CARNE,
RAHAN ÎNTREZĂRI FEMEIA CARE
CĂUTA A DOUA SĂGEATĂ.

LHEITA!

VĂJJI!

SE NĂPUSTI ASUPRA
EI FULGERĂTOR ȘI ÎI
APUCĂ ARCUL ÎNAINTE
DE A-L FI PUTUT
ÎNCORDA.

LUI HERK NU I-AR
PLĂCEA CE-AI FĂCUT,
LHEITA!

POATE CHIAR TE-AR
UCIDE PENTRU CĂ AI VRUT
SĂ DOBORI UN VÂNĂTOR
CINSTIT! CINE ȘTIE?

DA...
M-AR
UCIDE...

LHEITA ERA PALIDĂ.
ÎI ERA TEAMĂ.

LHEITA NU VA
MURI... DACĂ ACCEPTĂ
PROPUNEREA LUI
RAHAN!

HARȘTI!

SOARELE STRĂLUCEA SUS PE
CER CÂND RAHAN SE ÎNTOARSE
LA GROTĂ. HERK ȘI VÂNĂTORII
LUI AJUNSESERĂ DEJA ACOLO.

HERK SE CAM
GRĂBEȘTE! RAHAN
ȘI LHEITA AU VÂNAT
ÎMPREUNĂ. ȘI UITE
CE ADUC!

DIN PĂDURE IEȘEA, ÎNDOITĂ
DE GREUTATE, LHEITA, CARE
TRĂGEA DUPĂ EA O POVARĂ
MULT PEEA MARE.

CLANUL ÎNTREG
STRIGĂ DE BUCURIE.

„SANGHAIA”!
RAHAN A UCIS UN MARE
SANGHAIA!

NU! LHEITA
VÂNĂTORIȚA A OMORÂT
SANGHAIA!

RAHAN NU O AJUTĂ PE LHEITA,
CARE GÂFÂIA DIN GREU. NU
ERA O PEDEAPSĂ MERITATĂ?

NICI O FEMEIE N-A
UCIS UN SANGHAI! LHEITA
N-A PUTUT...

UIITE DOVADA,
HERK!

FIUL LUI CŢĂŢĂ ARĂTĂ
SĂGEATA ÎNFIPTĂ
ÎN GRUMAZUL
ANIMALULUI, SĂGEATA
CU CARE LHEITA
TRĂSESE ÎN EL.

DAR HERK OBSERVĂ
COASTELE DESPICATE
ALE MISTREŢULUI.

ŞI RANA
ASTA?

ĂĂĂ... RAHAN
I-A DAT ULTIMA
LOVITURĂ!

POATE CĂ HERK N-A
CREZUT, DAR N-A SPUS
NIMIC. OAMENII LUI TĂIAU
DEJA VESELI ANIMALUL.

RAHAN ŞI-A PLĂTIT
DATORIA. NU-I AŞA, HERK?
NU-I AŞA, LHEITA?

LHEITA DĂDU DIN CAP. NU
O DENUNŢASE CĂPETENIEI,
RAHAN ÎŞI PLĂTISE DATORIA!

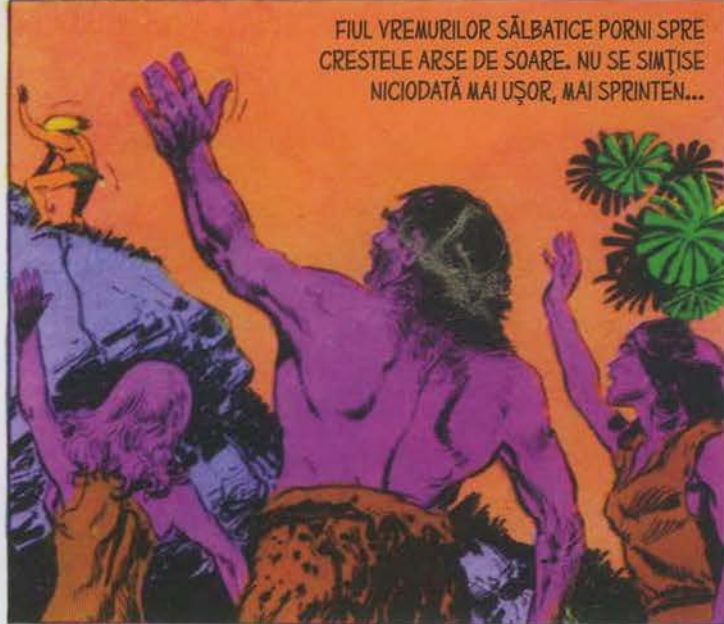

DAR NU ÎNȚELESE SCOPUL ACESTUI
CIUDAT „DUȘMAN” DECÂT DOUĂ
ZILE MAI TÂRZIU, CÂND ACEASTA ÎȘI
LUĂ RĂMAS-BUN DE LA CLAN.

TERITORIUL
SOARELUI ÎL CHEAMĂ
PE RAHAN! ADIO,
FRAȚILOR!

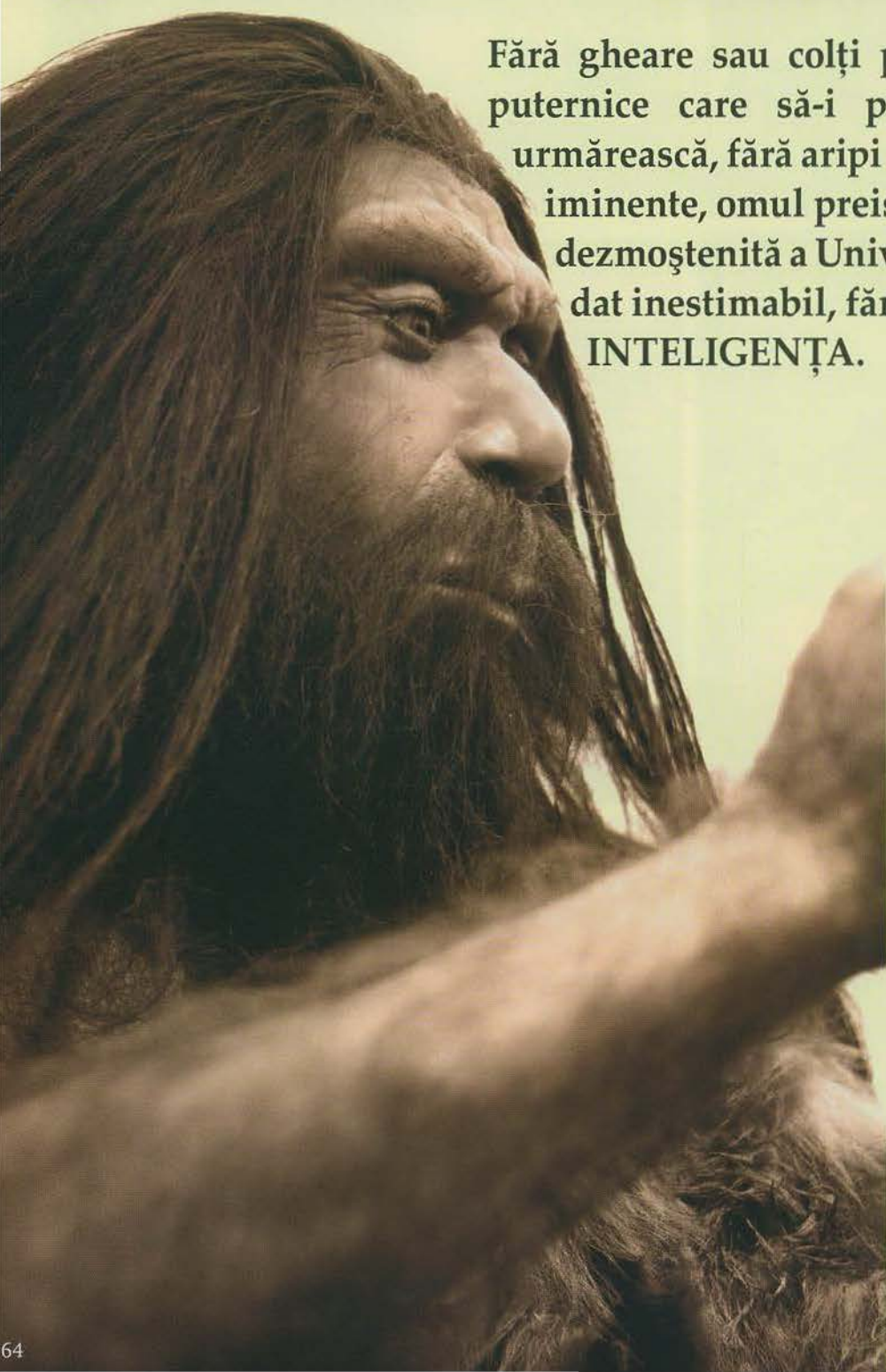
RAHAN
SPERĂ CĂ OCHII
BĂRBAȚILOR S-AU DESCHIS
ȘI CĂ FRAȚII LUI LE VOR
DISPREȚUI MAI PUȚIN
PE FEMEILE LORI!
ADIO!

FIUL VREMURILOR SĂLBATICE PORNI SPRE
CRESTELE ARSE DE SOARE. NU SE SIMȚISE
NICIODATĂ MAI UȘOR, MAI SPRTINEN...

ÎNTEMEIETORUL CIVILIZAȚIEI OMUL PREISTORIC

Fără gheare sau colți pentru a ataca, fără labe puternice care să-i permită să fugă sau să urmărească, fără aripi care să-l scape de pericole iminente, omul preistoric era creatura cea mai dezmoștenită a Universului! Dar el posedea un dat inestimabil, fără egal în istoria omenirii: **INTELIGENȚA.**

De la originile sale, care datează de mai bine de un milion de ani, omul a făcut dovada unor facultăți excepționale, concretizate în invenții geniale. Punând într-adevăr bazele civilizației noastre moderne, el a pus la punct CINCI mișcări industriale fundamentale (ciocănirea directă, ciocănirea prin intermediul unei dălți, găurirea cu burghiul, cu ajutorul unui vârf, pilirea sau tăierea cu fierăstrăul. Fire inovatoare în arta vindecării, el a realizat cu succes operații (trepanarea craniului, de exemplu) demne de chirurgii actuali și a elaborat metode medicale a căror influență este greu sesizabilă în erei nucleare.

Acestea fiind spuse, trebuie reținut faptul că omul preistoric nu a fost un simplu cioplitor de cremene și că, dacă a fost un vânător, el a fost în același timp un constructor, un meșteșugar, un doctor și un artist.

● Activitățile omului preistoric

Vânătoarea reprezintă activitatea tipică naturii sălbatice. Toate animalele carnivore o practică, unele fiind mai mult sau mai puțin înzestrate pentru

aceasta. Astfel calitățile omului nu sunt foarte evidente, întrucât el nu se poate compara cu ursul, leul sau chiar cu pisica sălbatică.

Însă acest lucru nu l-a împiedicat să devină cel mai redutabil gonaci al prăzii care a existat vreodată pe planeta noastră. El a înlocuit ghearele inexistente cu gheare din cremene, sub formă de țepușe de vânătoare, topoare, sulite și, mai târziu (în epoca denumită „solutreană”), cu săgeți – gheare mai teribile decât cele ale fiarelor mari pentru că zburau, traversau spațiul, oferindu-i omului membre nemăsurate.

De unde au învățat strămoșii noștri să lanseze aceste proiectile? De la maimuțe, consideră unii autori. „Este o zi specială”, a scris Edmond Haraucourt, autorul unui roman despre preistorie, „cea în care prima mână a aruncat prima piatră! Tot geniul timpurilor viitoare capătă putere prin acest act; lumea este cucerită a priori.

Din această nouă găselniță cei cu două mâini vor trage învățăminte pe care ființele cu patru labe nu le vor realiza niciodată; nicio specie, în afară de a sa, nu va concepe posibilitățile latente ale acestui gest:

să lovești departe. Înaintea lui, o maimuță a putut să arunce o piatră fără ca lansarea acestui proiectil să fie un pericol pentru Univers. De acum, lucrurile vor merge altfel. Pentru că omul are creier!”

● Vânătoarea și creșterea animalelor

Omul nu s-a mulțumit numai să arunce pietre sau sulite: el a conceput capcane. Săpând gropi, el a creat un pământ nesigur sub pașii giganților acelei lumi. Nici chiar mamutul nu mai era în siguranță. Turme întregi au căzut victime capcanelor ascunse sub frunziș. Omul a învățat imediat toate vicisugurile vânătorului și le-a folosit pentru a face turme din prăzile sale. Folosind focul pentru a hăitui animalele, ducându-le spre câmpuri închise, omul a pus mâna pe resurse importante, trecând de la vânătoare la creșterea și înmulțirea animalelor.

● Lumea primitivă: evoluție în jurul focului sacru

Vânătoarea, completată de posesia focului, a contribuit mult la

dezvoltarea facultăților afective ale strămoșilor noștri și, mai mult, la întărirea instinctelor sociale. De la bun început ei au înțeles că, în lupta zilnică pentru supraviețuire, în unire stă puterea.

Pe de altă parte, trăind în comun în jurul focului, întreținut cu o grijă religioasă (în cel mai literal înțeles al cuvântului), împărțind nopți și zi izbânzile și necazurile, oamenii primitivi de la începutul cuaternarului au căpătat obiceiul de a se cunoaște și de a se ajuta între ei la îndeletnicirile mărunte, dar și în împrejurări importante.

Astfel, ei și-au perfecționat instrumentul esențial în stabilirea relațiilor, limbajul, care, devenind articulat, constituia adevăratul și poate unicul caracter distinctiv al omului în cadrul regnului animal.

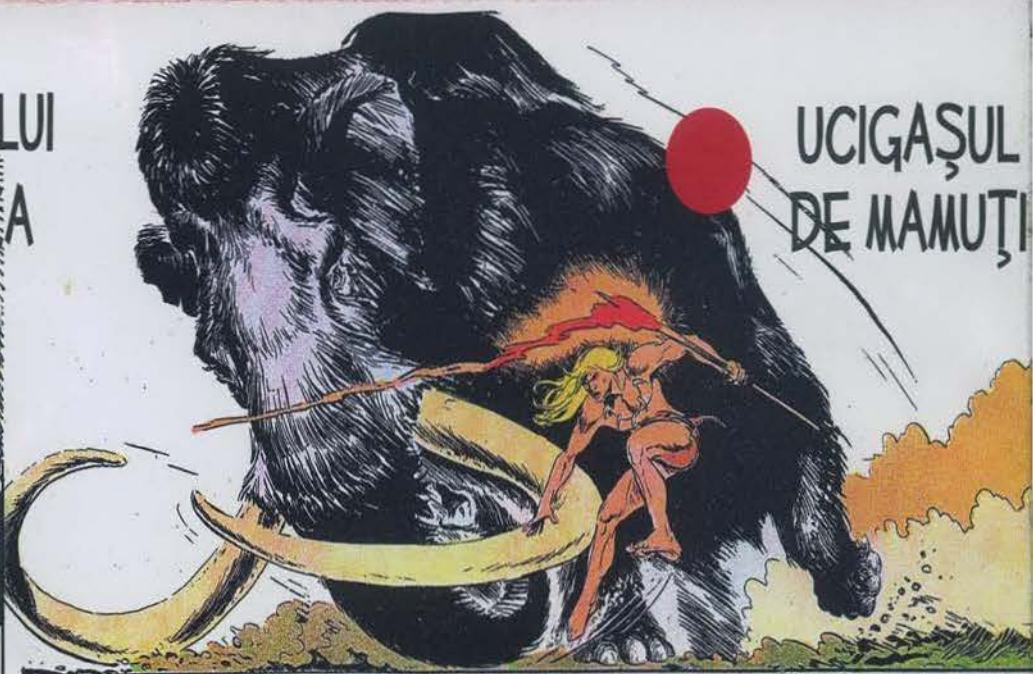
Vatra focului a fost leagănul societății omenești, flacăra binefăcătoare prin care umanitatea s-a ridicat spre progresul civilizației.

Chiar dacă noi nu-l mai adorăm ca pe un zeu, așa cum o făceau oamenii primitivi, trebuie să-i fim recunoscători pentru că fără vatră, adică fără foc, nu am fi existat.

DIN NUMĂRUL URMĂTOR

RÂSUL LUI
TANAKA

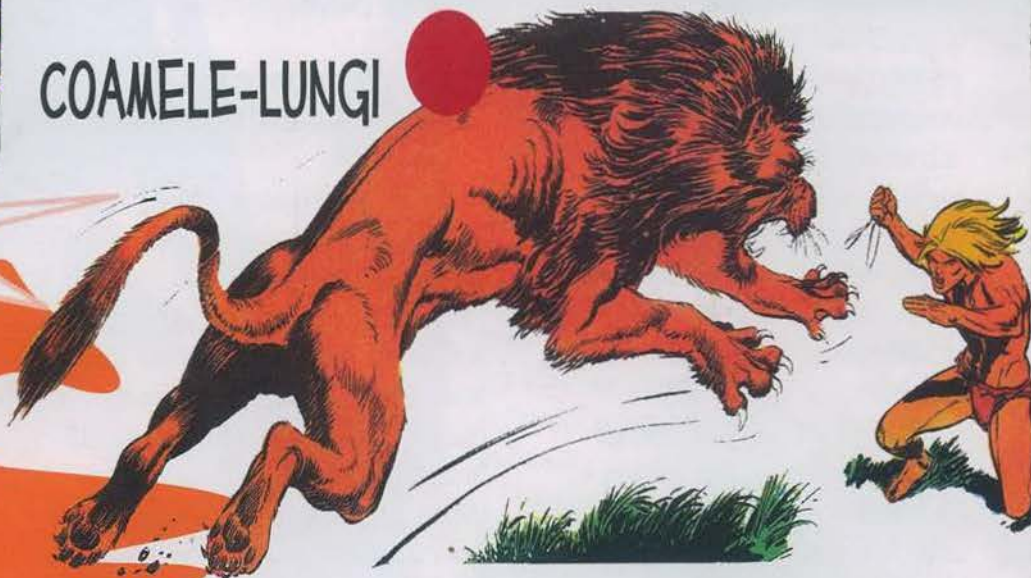

UCIGAȘUL
DE MAMUȚI

POPULAȚIA
MASAI – TRIBUL
PIERDUT
AL LUI IUDA

COAMELE-LUNGI

JOC

DESCOPERĂ
DIFERENȚELE DINTRE
CELE DOUĂ IMAGINI !

**În acele vremuri sălbatice,
femeile jucau uneori un rol mai
important decât bărbații...
Iar Rahan avea să constate
că „cele ce merg în picioare”
sunt câteodată mai de temut
decât frații lui...**